

LOGAŠKE NOVICE

WWW.LOGATEC.SI - GLASILO OBČINE LOGATEC - LETNIK XLV - APRIL 2014 - ŠT. 4

KULTURA

STRAN 6-14

GREGORJEVO V SLIKI

TUDI LETOS PRECEJ OBISKOVALCEV

1

4

2

5

3

6

1. Trg pred cerkvijo sv. Nikolaja je za en dan postal Gregorjev trg.
2. Mimoidoče je kot vsako leto z igranjem na harmoniko pozdravil logaški župnik Janez Kompare.
3. V programu so zopet nastopili naši najmlajši.
4. Tudi logaške mažoretke so pokazale, kaj znajo.
5. S plesom so obiskovalce pozdravili folkloristi.
6. Ulice Logatca so napolnili glasba, smeh in zabava.
7. Zaslužka pa so si obetali tudi prodajalci suhega sadja.

7

Fotografije: Miran Antončič

PRAKTIKUM**2-5****KULTURA****6-14****ŠPORT****16-17****DRUŽBA****18-28****KMETIJSTVO****29-30****ZAHVALE****31****GENERACIJE****32-36****Spoštovane občanke,
spoštovani občani!**

Po hudi zimski preizkušnji je v vsej svoji lepoti ponovno prišla pomlad. Moč sonca je prebudila naravo, napol odprti cvetni brsti še komaj zadržujejo slo po popolnem razcvetu, čebele že vztrajajo pri svojem vsakoletnem delu – pri nabiranju medu, ki simbolizira moč in energijo za človekovo telo in duha. Glede na čas, ki ga živimo, bomo v izobilju potrebovali tako prvega kot tudi drugega. Smo na začetku časovnega obdobja, ko je ponovno treba sejati, da bomo v jeseni, pred novo ohladitvijo, to je pred novo zimo, imeli kaj požeti. Tudi gledano širše je to večno vprašanje vsake družbe. Žal smo v naši mladi državi, v dobrih zadnjih dvajsetih letih, v glavnem samo želi, na pomladno sejanje pa smo vztrajno pozabljali. Seveda to ne velja za vse; kmetom, delavcem in vsem, ki jim je vir za preživljanje zgolj lastno delo, je odgovor na vprašanje, kako preživeti, jasen in preprost.

Konec meseca marca se je v Logatcu v Narodnem domu in v Ljubljani v Prostorih SAZU-ja odvijal simpozij o dr. Andreju Gosarju - »življenje-delo-pomen«. Rdeča nit akademskih razprav je bila izbrana iz njegovih del, izdanih v letih 1933 in 1935 z naslovom »Za nov družabni red«. V NUK pa je še vedno izložena razstava njegovih najpomembnejših del.

Življenje ki ga živimo danes, je težko, nepredvidljivo, pogostokrat celo brutalno. »Ljudski izbranci« še kar naprej nesinhronizirano vodijo našo državo ter jo razpotejujejo na vse strani, eni naprej, drugi levo, tretji desno, videti pa je, da v resnici vsi skupaj le nazaj. Kam naj se torej obrne ubogi – vsakdanji človek, ko je pa vedno in povsod le izkoriščen in zlorabljen? Prav dr. Gosar, rojak - Logatčan, kateremu smo pred dvajsetimi leti poleg Glasbene šole v Logatcu postavili spomenik, v svojih delih kaže pravo smer k rešitvi. V delih govori o socialni pravičnosti, ki je najpomembnejši temelj vsake zdrave družbe. Skrb za sočloveka in naravo je poglobljena in velikokrat izgovorjena beseda: » Poleg žive ljubezni do Boga nas mora pri vsem našem socialnem delu, tudi tedaj, ko se trudimo za splošno preureditev družbenih razmer, voditi prav tako živa in goreča ljubezen do bližnjega«. Ta citat bi moral na vsakem koraku spremljati ljudi, ki kreirajo kakovost življenja vseh naših prebivalcev, pri tem pa polagati posebno pozornost na njihovo prihodnost, to je na krepitev gospodarstva z odpiranjem novih delovnih mest.

Opogumlja nas lahko velikonočno sporočilo, ki je večno in neodvisno od vseh okoliščin, ki nas obdajajo. Zato moramo verjeti in zaupati, da tudi za naš narod in našo državo zasije zarja velikonočnega jutra ter nas opogumi, ne le za praznične dni, temveč tudi za čas, ki je pred nami.

*Vaš župan
Berto Menard*

LOGAŠKA POBUDA ZA TRAJNOSTNO MOBILNOST

LOGATČANI ŽELIJO BOLJŠI JPP IN KOLESARSKO INFRASTRUKTURO

Večina se nas zaveda, da avtomobilni onesnažujejo, zasedejo preveč prostora, nas ogromno stanejo, so hrupni in v njihovi bližini je nevarnost vedno prisotna. Avtomobilskemu prometu se podreja načrtovanje mest, zanj žrtvuje mo parke, zelenice in celo otroška igrišča. Kljub temu pa se vsi strinjamo, da je priročno imeti avtomobil, saj večkrat ni alternative, ki nam bi omogočila bolj enostaven premik od točke A do točke B.

Transport v evropskih mestih se spreminja. Kolesarjenje in učinkovit javni potniški promet (JPP) sta postala novo merilo kakovosti bivanja in blagostanja določenega kraja. Prometni sistem, ki temelji na osebnem avtomobilu, postaja zastarel koncept. Uporaba različnih prevoznih načinov v nekem kraju je lahko pokazatelj kvalitete življenja, ki ga imajo njegovi prebivalci. Ta je višja tam, kjer pešačenje, kolesarjenje in uporaba JPP prednjačijo pred uporabo avtomobilov. Ti načini mobilnosti namreč prinašajo čistejši zrak, manj hrupa, več zelenih površin, varnejše ulice. Ljudje so bolj zdravi in 'fit', zaradi manjše odvisnosti od osebnega vozila so denarnice debelejšje in življenje iz socialnega vidika enakopravnejše. In tega si želijo tudi Logatčani.

V okviru lanskoletnega Evropskega tedna mobilnosti (16.-22. september) je bila v Logatcu na pobudo občanov izvedena ak-

cija zbiranja predlogov za izboljšanje JPP in kolesarske infrastrukture, ki smo jo izvedle organizacije Slovenska Filantropija, Inštitut za elektronsko participacijo ter Focus, društvo za sonaraven razvoj.

Svoje predloge je podalo 255 občank in občanov, ki se jim na tem mestu še enkrat iskreno zahvaljujemo. Zbrani predlogi so pokazali, da javni prevoz ne sledi potrebam po mobilnosti sodobnega človeka in kliče po ukrepih, ki bi ga uporabnikom približali. Zbrani podatki in ugotovitve so bili uporabljeni za pripravo nabora ukrepov, ki jih občina lahko izvede bodisi sama, bodisi v sodelovanju s drugimi akterji na področju mobilnosti. Rezultati akcije so bili predstavljeni županu in Svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

Statistični podatki kažejo, da delovno aktivni prebivalci Logatca za vsakodnevne poti pretežno uporabljajo osebno vozilo, občasno pa se po opravih odpravijo tudi s kolesom (50 % sodelujočih v anketi vsakodnevne poti vsaj enkrat na teden opravi s kolesom) ali peš (80 %). Za sodelujoče v anketi je najmanj privlačna uporaba JPP. Pri uporabi JPP imajo ljudje največ pripomb glede vozovnic: Pri avtobusnem prevozu izstopa potreba po enotni vozovnici. Logatčani se lahko npr. do Ljubljane peljejo z različnimi prevozniki, a vendar jim pestrost ponudbe v praksi ne pomeni veliko,

saj lahko mesečno vozovnico (ki je glavni stimulan, da ljudje v večji meri koristijo JPP) kupijo zgolj za enega prevoznika. To negativno vpliva na ceno avtobusnega prevoza, ki je za anketirance drugi najbolj boleči trn v peti. Pri železniškem prevozu močno izstopa problematika dražje vozovnice, kupljene na vlaku, v primerjavi s tisto, ki jo kupimo na postajališču. Sledi problem prenizkih frekvenc in nujnost hitrejših povezav.

V Logatcu kolesari veliko ljudi, kar pomeni, da prebivalci problematiko kolesarske infrastrukture zelo dobro poznajo. Vsakodnevno se namreč srečujejo z nevarnostjo, ki jo predstavljajo nevarni odseki, z napačno projektiranimi kolesarskimi stezami in pločniki, s pomanjkanjem varnih stojal/kolesarnic za kolesa. Zelo očitna je tudi želja po ureditvi infrastrukture za intermodalnost, kot je npr. kombiniranje kolesa in vlaka, za kar je zelo slabo poskrbljeno.

Nekateri ukrepi, ki so bili pripravljeni na podlagi zbranih predlogov, so v pristojnosti občine (npr. postavitve varnih stojal za kolesa), večina ukrepov pa zahteva sodelovanje: med občino in državo (npr. popravilo in dograditev kolesarskih stez), med občino in Slovenskimi železnicami ali avtobusnimi prevozniki (npr. omogočanje prevoza koles na vseh vlakih, povečanje frekvenc voženj, dodatne linije med vikendi in prazniki ter v nočnem času).

Za premagovanje krajših razdalj ima Logatec idealen teren za kolesarjenje, lega ob železnici in dobre avtobusne povezave s prestolnico pa nudijo dobre pogoje za JPP. Vendar je zaradi številnih pomanjkljivosti JPP in kolesarske infrastrukture še veliko zadržkov na strani potencialnih uporabnikov bolj trajnostnih načinov mobilnosti. Obstoječe metode načrtovanja prometa je potrebno nadgraditi in k reševanju prometne problematike pristopiti celostno, z nadgradnjo in ustreznim upoštevanjem načela strateškega razmišljanja, vključevanja, sodelovanja in vrednotenja. Na ta način je možno odgovoriti na potrebo lokalnih skupnosti po boljši kakovosti bivanja za sedanje in prihodnje generacije.

Lepo vabljeni k spremljanju Logaške pobude na Facebook naslovu <https://www.facebook.com/Logaskapobuda>, na katerem objavljamo aktualne in koristne informacije o trajnostni mobilnosti v Logatcu in širše.

Društvo Focus

OBVESTILO

Obveščamo vas, da od 1. februarja dalje Dispanzer za žene (Tina Steinbacher Kokalj, dr. med. spec. ginek. in por.) v ZD Logatec dela vse dni v tednu, po sledečem urniku:

PONEDELJEK	7.00 – 14.00 ure
TOREK	7.00 – 13.30 ure
SREDA	13.00 – 20.00 ure
ČETRTEK	7.00 – 13.30 ure
PETEK	7.00 – 13.30 ure
SOBOTA 1x mesečno (vsaka 2. ali 3. sobota)	7.00 – 13.00 ure

V aprilu delamo tudi v soboto, 12.4.2014. Sporočamo pa tudi, da še vedno sprejemamo nove pacientke.

Lep pozdrav.

Dispanzer za žene ZD Logatec

ALI SMO VARNI?

SAMOZAŠČITA PRED NARAVNIMI IN DRUGIMI NESREČAMI

Ujme so bile, ujme so in še bodo! Nanje se moramo aktivno pripraviti. V zadnjem mesecu je bilo povedanega precej kritičnega na račun kako, kdaj, kdo in zakaj se je, če se je, vsesкупaj dogajalo ob ledeni ujmi v mesecu februarju in ob poplavi v Lazah. Pa nismo povedali vsega, saj se je govorilo o tem, kako odgovorne institucije rešujejo nastalo situacijo, zelo malo pa je bilo povedanega o tem, kaj smo ljudje naredili za to, da bi preprečili posledice ujme oz. kako smo nanjo bili pripravljene. Spodnji članek ima namen obuditi malce razmišljanja o slednjem. Obvezno je treba začeti s preventivo. Preventivo je treba jemati v širšem kontekstu, v smislu preprečevanja ter pripravljenosti na vse vrste ogroženosti, ki lahko doletijo določeno populacijo na geografsko opredeljenem območju, kjer ta populacija živi, dela ter ustvarja svoj bivalni prostor. Da bi se lahko občani in vsi, ki se ukvarjamo tako s pripravami na preprečevanje nesreč in/ali zmanjšanje posledic nesreč nanje pripravili, pa je sprva treba ugotoviti nevarnosti na določenem bivalnem prostoru oz. okolju ter ogroženost za konkretne učinke nesreč.

Nekaj osnovnih pojmov, ki opredeljujejo možnost za zmanjšanje tveganja za nesreče so:

Ogroženost populacije oz. teritorija ali tveganje je verjetnost, da se bo nesreča (škodljive posledice nesreče) zgodila. Nevarnost je neke vrste sprožilni dogodek za nesrečo (potencialno nevarni dogodek). Ranljivost lahko opredelimo kot stopnjo izpostavljenosti "nevarnosti" (gostota prebivalstva, gradbeni standardi, vzdržljivost infrastrukture, trdnost gospodarstva, delovanje ustreznih služb). Obvladljivost je zmožnost za zmanjšanje izgube ob nesreči (raven pripravljenosti in načrtovanja, obstoječi viri, usposobljenost, javna ozaveščenost). Iz vsega tega je moč izluščiti, da je bistvenega pomena ne le organizirati enote in službe, ki bodo reagirale na neposredno nevarnost oz. reševale občane, ko nastopijo posledice nesreče, temveč odpornost občanov samih na predvideno ogroženost in njihova samozaščita.

Posledice nesreč na prebivalstvo oz. populacijo so lahko ekonomske ali psihosocialne narave in kot skrajna možnost tudi smrt ter porušitev družbenega ravnovesja. Bistvo zmanjšanja neugodnih učinkov oz. posledic je torej sposobnost biti pripravljen na nesreče, ki so možne v okolju, v katerem živimo. Odrasli ljudje imamo že izoblikovan svoj stil življenja, svoje navade in razvade in starejši kot smo, težje le-to spreminjamo oz. se prilagajamo. Strokovnjaki za vzgojo in izobraževanje trdijo, da so otroci oz. mlajše generacije nekakšni »agenti sprememb« oz. tisti, ki bodo sposobni spremeniti stvari – seveda na bolje. Isti koncept je treba jemati pri vzgoji oz. učenju in vzpodbujanju pripravljenosti na naravne in druge nesreče. Otroke (in ne samo njih) je treba seznanjati z nevarnostmi, da se okrepi zaznavanje okolice in družbe, v kateri živijo in rastejo, ter jih učiti, kako zmanjšati tveganje in posledice nesreč. Vse to naštetu ima skupno besedo: PREVENTIVA. Na sploh vsi venomer poudarjajo, da je preventiva boljša od kurative, pa vendar se vanjo vlaga čedalje manj sredstev ter aktivnosti in posledice so vidne na vsakem koraku, če ne prej, ko pride do nesreče. To je živ ciklus, na katerega se moramo venomer prilagajati, saj se naš ekosistem in življenjski pogoji spreminjajo in nič ni večno definiranega oz. dokončnega. Vse se spreminja in človek ni nobena izjema. Tako otroke, kot najbolj ogroženi del populacije,

kot njihove starše in ostale občane moramo seznanjati o teh principih in jih učiti, da lahko le sami, seveda s pomočjo razno raznih strokovnjakov, zmanjšujejo možnost nastanka uničujočega učinka nesreče ter se nanjo ustrezno pripravijo.

Kaj je pripravljenost na nesreče?

- Je zavedanje tveganja za nesreče;
- Posledično je nujno načrtovati opremo in ukrepanje v primeru, ko se nesreča zgodi ter blažitev posledic le-te;
- Živeti in obnašati se tako, da vseskozi preprečujemo nastanek nesreče.

Pripravljenost na nesreče – kaj moramo narediti sami?

1. Imeti moramo pripravljen najnujnejši komplet za samopomoč v nesreči.

2. Z družino in bližnjimi se moramo skupaj pripravljati na nesreče, se o tem veliko pogovarjati in skupaj preigravati ukrepanje.

3. Ugotoviti moramo nevarnosti in tveganja v našem okolju (družinskem in širšem).

4. Načrtovati moramo vsaj nekaj načinov, da smo stalno obveščeni o dogajanju.

Foto: arhiv občine Logatec

Tu je nekaj osnovnih samozaščitniških metod, da bomo lažje preživeli naslednjo ujmo. Ne čakajmo, da za vse preskrbijo drugi (gasilci, Civilna zaščita, občina, reševalci, policija ...), bodimo proaktivni in vzemimo letošnjo februarsko izkušnjo kot povod za spremembe v razmišljanju in pripravljenosti.

*Vodja načrtovanja v štabu CZ občine Logatec
Damjan BARUT, dipl. inž., spec.
VGČ org. II.st., GČ
Predsednik Komisije za zaščito
in reševanje pri Skupnosti občin Slovenije*

MARATONCI ODTEKLI ČASTNI KROG?

ZGODOVINA KINA V LOGATCU II.

Razgovor z legendarnim logaškim kinooperaterjem Borisom Jerebom 2. del.

Kaj pa drugi prostori, npr. za obiskovalce?

V kino se je šlo skozi ista vrata kot zdaj v »Pizzeria Galio«. Čakalnica je bila v zdajšnjem gostinskem delu. Okrog in okrog so bili stoli. Pri današnjem šanku je bila steklena pregrada – zadaj je bil bife. V desnem zunanem vogalu jedilnice je bil okenček: prodaja kart. Deset minut pred pričetkom je biljeter Filip Meršol (nekoč žandar, čebelar, trgal karte skoraj vsa povojna leta do pribl. l. 1970) odprl vrata (ki še danes vodijo iz »Galie« v hodnik Narodnega doma). Po začetku filma je zaklenil ta vrata, 10 minut pred koncem pa odklenil »glavna« (velika) vrata. Na balkonu pa je trgal karte Toni Kunc. Čeprav je bilo kajenje v dvorani prepovedano, se je tudi to dogajalo. Večjih izgrediv pa ni bilo. Cena karte je bila približno cena dveh piv (v gostilni). Dvorana takrat še ni imela tako velikega in visokega odra. Vseh stolov je bilo 420. V vrsti je bilo 21 stolov + 7 vrst po 15 stolov na balkonu. Včasih, ko je bil še moj oče kinooperater, so nekateri obiskovalci imeli stalne stole. V začetku je bila tudi orkestrska jama, pa kotichek za dve suflerki. Takrat so bile popularne opere z domačimi igralci: Habakuk, Hasanagica (okrog l. 1955). Orkester je vodil učitelj glasbe Alojz Velkavrh. Filmski plakati so viseli na Narodnem domu, pri Krpanu in Pr Vovk (trgovina Boltin). V Narodnem domu je bila tudi fotografska temnica, kjer je Miha Tršar včasih pomagal pri kinoslikah (prefotografiral jih je in naredil vrhunske kopije).

Mi lahko zaupate, kateri film vam je bil v vaši karieri najbolj pri srcu, kateri igralec ali igralka?

»Žena in njena igralka« z Brigitte Bardot v glavni vlogi!!! (La femme et le pantin (1959) po romanu Ženska in pajac avtorja Pierra Louÿsa, op. p.) V tem filmu se je Brigittka prvič slekla, kar je bilo takrat šokantno. Film je bil prepovedan mladini pod 18 let. Moj oče je takrat zbolel. Nobeden razen mene in očeta ni znal rokovati s kinoprojektorjem. Zanimanje za film je bilo strašansko. Uprava kina ni

Foto: Gvido Komar

Priznanje dolnjelogaškemu kinematografu za dolgoletno sodelovanje in pomoč pri pospeševanju reproduktivne kinematografije.

niti pomislila, da bi kinopredstava odpadla. Prosili so me (seveda z dovoljenjem staršev), da bi odvrtil film. Na veliko veselje vseh sem odvrtil ta »vroč« film in si ga seveda ogledal! Mnogi starejši najstniki pa ne! V osnovni šoli pa sem zaradi tega moral na zagovor in bil kaznovan, ker sem vrtil in gledal film z neprimerno vsebino!!!

Kot otrok sem seveda rad gledal westerne, ki so bili takrat na višku popularnosti. Spominjam se mnogih igralcev: Alain Ladd, Burt Lancaster, Gary Cooper. Tudi filmi o Winetouju so polnil dvorane. Pri ljubljani so bili tudi zgodovinski spektakli: Ben Hur s Charltonom Hestonom, Deset zapovedi (1. in 2. del), Elizabeth Taylor v filmu Steza slonov (Elephant Walk) in Kleopatra itd. Potem filmi o Tarzanu, pa V vrtincu s Clarcom Gablem, seveda. Poleg tega smo radi gledali burleske s Charliem Chaplinom, pa Stana in Olia. Veliko tega je bilo in še bi lahko našteval. Posebej pa me je navdušil igralec in režiser Orson Welles v filmu Tretji človek.

Kaj pa kakšne težave v zvezi s predvajanjem filmov?

Kakšnih posebnih težav ni bilo. Seveda so vsi filmi šli skozi cenzuro. Danilo Dolgan je bil nekaj časa šef cenzurne komisije. Nekatere filme so prepovedali, nekatere so samo delno izrezali (preveč

erotični prizori, politično neprimerni ali pa preveč »verski« prizori, npr. Ben Hur). Nasploh so takrat tuji filmi v Jugoslavijo prihajali z večletno zamudo. Dolga leta je bilo treba vsak film pred vrtenjem prijaviti na postaji ljudske milice (policije). Na milico sem prinesel dokument cenzurne komisije, da je film mogoče javno vrteti. Miličnik je pogledal licenco in št. dovoljenja za javno prikazovanje in si vse to zabeležil v poseben zvezek (ponavadi je rutinsko zapisal v stolpiče I isto I isto I isto I)

Se mogoče za konec spomnite še kakšne anekdote v zvezi z logaškim kinom?

Ja, seveda. Film Jesus Christ Superstar (posnet l. 1973, op. p.) smo v Logatec po vezah dobili dan pred premiero v Ljubljani. Povsod po Sloveniji je ta film (kasneje) polnil dvorane, le v Logatcu je bil obisk majhen. Zakaj? Ta film smo lahko reklamirali šele zadnji hip. Pa to ni bil glavni vzrok. V času pred predstavo je bila maša. Takratnemu župniku se očitno ta filmska rock opera ni zdela primerna za vernike in je mašo tako podaljšal, da je ogromno potencialnih gledalcev zamudilo predstavo.

Naj se vam ob koncu zahvalim za praktično 50-letno delovanje v logaškem kinu. Skupaj z očetom Antonom in tudi sinom Matjažem ste pustili neizbrisen pečat v logaškem kinu. Hvala pa tudi za izčrpen pogled na zgodovino logaškega kina.

Gvido Komar

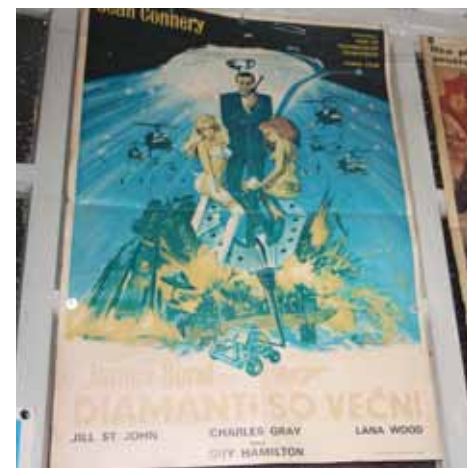

Foto: Gvido Komar

Prihajajoče filme so napovedovali plakati.

»NOTRANJSKA« S PORABCI PRIKLICALA POMLAD

OBRTNIŠKI MEPZ NOTRANJSKA IN KOMORNI ZBOR ZVEZE SLOVENCEV V MONOŠTRU

Foto: KRAS

Komorni zbor Zveze Slovencev v Monoštru p. v. Tomaža Kuharja.

Jožefova dvorana medgeneracijskega doma v Logatcu se je tisto soboto, na mednarodni Dan žena, napolnila skoraj do konca. Prislunhili smo izredno skrbno pripravljenemu in izvedenemu sporedu dveh zborov, notranjskega in porabskega, ter bili deležni nekaj imenitnih »ekskurzov« v slovensko porabsko narečje, ki se jih je trudil izreči dramski igralec Silvij Božič, sam sicer mojster knapovske govorice okolice Idrije, povezovalc večera. Večer je bil naslovljen Mravla je v mlin pelala po eni najbolj znanih porabskih narodnih. Zakaj sem v naslovu tega zapisa omenil, da so priklicali pomlad? Toliko živih barv in razpoloženja je bilo slišati z odra, toliko veselih nasmehov, podarjenih travnih cvetic in zlahtnega petja je bilo slišati, da je pomlad kar nekako silila na oder, v naša srca in počutje. Obisk obrtniškega zbora v Monoštru ob 15 letnici Slovenskega informativnega in kulturnega centra v Monoštru sprijateljil ob zboru.

Obrtniški zbor je v goste povabil Komorni zbor Zveze Slovencev v Monoštru (Madžarska) pod vodstvom Tomaža Kuharja. Pevovodja, sicer doma iz Murske Sobote, je v Porabju že 30 let in njegovo sodelovanje s tamkajšnjimi otroškimi, mladinskimi in odraslimi zbori je znano. Zbor iz Monoštra, ki bo prihodnje leto praznoval 10 let, vodi od ustanovitve. V njem pojo

predvsem pedagoški in kulturni delavci iz Porabja, ki so se jim pridružili tudi nekateri pevci iz Slovenije. Nastopajo kajpak največ doma, a jih je pot zanesla tudi drugod po Madžarski, do Budimpešte, po Sloveniji, letos pa bodo že tretjič nastopili na reviji Primorska poje. Pevci so v Logatcu zapeli spored narodnih pesmi iz Porabja in drugih slovenskih območij, posebej uglašeno je zvenela Venite rož'ce moje. Tudi Kodalyeva Esti dal je bila zapeta čisto in s povsem drugačnim narodnostnim občutjem. Porabske Micika v püngradi rouže beré in Mamica, povejte mi so bile prepričljive in prijetne za uho, Notranjecem seveda »drugače« zveneče, a vendar slovenske. Gostovanje zbora iz Monoštra je bila vsekakor poživitev logaške zborovske bere in koncertnega dogajanja.

Sedemindvajset let »mladi« Obrtniški MePZ Notranjska je pod gotovo in strogo roko pevovodja Janeza Gostiša že zdavnaj presegel oznako »obrtiški« in se uvršča med najboljše notranjske zборе v splošnem pomenu besede. Vsa leta od ustanovitve z istim zborovodjem, z nenehnim dvigovanjem zahtevnosti in veliko ljubeznijo do petja in druženja pripeljejo do takih dosežkov. Seveda zbor nastopa na obrtniških srečanjih, domačih revijah, s koncerti je gostoval po vsej Sloveniji, bil v Bratislavi, na Dunaju in večkrat – na vrhu

Triglava. Letošnje leto so začeli zelo obetajoče: sredi januarja so zapeli na povabilo Društva Šavrinov in Anka Šavrin v Gračiču (slov. Istra) ter gostovali v domovih za ostarele na Marofu in v Idriji. Zapeli so že v domu Marije in Marte v Logatcu, kjer jim posebej ugaja skupno petje z obiskovalci ob harmoniki. Seveda najbolj ta del ugaja obiskovalcem njihovega koncerta. Tokrat so v Jožefovi dvorani oblikovali spored z narodnimi in ponarodelimi, tudi z drugačnimi priredbami, kot smo jih morada vajeni, posebna je bila Kantaj, Nineta Alda Kumarja, ki z napetimi harmonijami istrskega izročila zahteva od pevcev dodatno zbranost. Tudi Srebotnjakovi Bori v mešani izvedbi so bili prijetna osvežitev te večkrat slišane skladbe, seveda v moški izvedbi. N'mav čez jizaro je bila spet drugačna, a nam vsem znana. Skratka, obrtniški vedno »poskrbe«, da ni nikoli dolgčas zaradi izbora skladb.

Taki večeri so bili v Logatcu vedno tradicija, ki je skoraj zamrla. V mislih imam povabilo prijateljskega sestava ali zbora na koncert v logaške kulturne hrame. Verjamem, da bo sicer precej zmanjšanjem številu odraslih zborov v Logatcu ta koncert zgled, s kom in kako gre pripraviti koncertni večer tudi njim.

15. ROJSTNI DAN PA KOLKR TOLK

UČITELJSKI OKTET OB JUBILEJU ZAPEL V NARODNEM DOMU.

Foto: Vid Sark

Oktet je sporedu desetih pesmi na koncu dodal še dve, saj so poslušalci terjali dodatke.

Učitelji so ravnatelju zapeli za rojstni dan. Je to kaj posebnega? Pravzaprav je. Da jih je toliko - dedcev s pravim posluhom v pretežno ženskem kolektivu - ki zmorejo še večglasno zapeti, res ni vsakdanja stvar. In je teh sedem zapelo 20. decembra 1999 tudi skupini učiteljev, ki je prišla na obisk v dolnjelogaško OŠ 8 talcev. In ker je bilo kolikor toliko dobro slišati, so si rekli: bodimo pevska skupina! Najvišje sta pela Franc Jureš in Janez Podjed, malo nižje Roman Meden in Janez Loštrek, vižal je Franc Papis, basirala sta Kostja Šmuc in Martin Pišlar. Pa so naslednje leto nastopili v Lazah, in po nastopu postali - oktet. Še danes so: oktet Pa kol'k'r tol'k'!

Oktet je pel učencem na prireditvah ob sklepih šolskega leta in drugih skupinskih srečanjih. Vselej domače, slovenske pesmi. »Če jim učitelji ne bomo peli slovenskih, kdo jih bo tega naučil?« je prepričan Janez Podjed. Pa niso peli le učencem. Koncertirali so križem po Sloveniji, prirejali koncerte doma. Vestna kronistka Dragica Šmuc je doslej zabeležila 210 njihovih javnih nastopov.

Oktetovci pa niso samo pevci. Imajo tudi igralsko žilico, ki utripa ob premnogih priložnostih in na vseh prireditvah. Posebej omenimo prireditev ob 100-letnici Simona Gregorčiča in dve zahtevnejši deli, spevoigrigi: Na kmečkem podu,

etno predstavo z zahtevno scenarijo, ki je pričarala vzdušje pri ličkanju koruze, kakor si jo je zamislil Janez Podjed, in Med furmani, ki so jo pevci po zamisli in v režiji Franca Pupisa že devetnajstkrat odpeli in odigrali po raznih slovenskih krajih. Za slednjo so na srečanju amaterskih gledaliških skupin osrednje Slovenije prejeli posebno priznanje za izvirnost in duhovitost.

O pevskem programu je Franc Papis, vodja okteta do izteka lanske pevske sezone, povedal, da ga je izbiral iz skromnega arhiva, ki pa je bil primeren oktetovim zmogljivostim. Letno so na novo pripravljali po šest, sedem pesmi. Težišče je bilo na slovenski pesmi. Sam si je pevske izkušnje pridobival s petjem v APZ, Moškem zboru in Logaškem oktetu ter ansamblu Fantje z vseh vetrov. Pevce je v skupino sprejemal včasih nenavadno: basista je ultimativno nagovoril na šolskem hodniku, z baritonistom je avdicijo opravil kar po nastopu v Lazah ... Ves čas je sledil vodilu: zavedati se svojih, slovenskih korenin. K temu je usmerjal pevski program in prireditve, na katerih je oktet nastopal. Poudarjal je, da je treba kulturno delovati in krepiti narodno zavest. Želel je otroke naučiti slovenskih pesmi, da jih bodo tudi oni lahko naučili svoje. Po desetletnici je skoraj kazalo na prenehanje delovanja okteta, pa je prišla nekakšna odrešilna beseda: »če že ne bi peli, pa vsaj igrajte, saj vam gre dobro«,

kot so rekli ljudje. Vztrajali so. Porodili so se »Furmani«, njihov doslej najuspešnejši projekt.

Sedanji vodja Primož Sark je k oktetu stopil lani, v zasedbeni stiski, nato pa prevzel strokovno vodstvo. Spored jubilejnega koncerta je sestavil tako, da je skladbam, ki povzemajo dosedanjo programsko usmerjenost, dodal dve novi. Delati s tem oktetom mu je v veselje. Zato, ker oktet vztraja v takšni obliki – trenutno je edina tovrstna skupina na Logaškem – predvsem pa zato, ker so pevci pripravljeni resno delati in vztrajajo v tem svojem hotenju. Vesel pa je tudi, da lahko uporabi znanje, ki si ga je pridobil v Logaškem oktetu in pri zborovodju Tomažu Tozonu.

Franc Jureš, Janez Podjed, Matija Logar, Kostja Šmuc, Franc Nagode, Franc Papis, Janez Petek in Martin Pišlar so pod vodstvom Primoža Sarka na prvo marčevsko nedeljo letos pred polno dvorano logaškega Narodnega doma odpeli samostojni koncert ob 15-letnici okteta. Spored je povezala Anita Garafolj. Fantje so sami predstavili nastanek ansambla in se spomnili utrinkov iz minulih let. Gosta, dolgoletni član Roman Meden in Melita Mihevc Sark sta petju dodala lepa solistična vložka. Spodbudne besede je oktetu namenil župan Berto Menard, vodja logaške izpostave JSKD je pevcem podelila Gallusove značke. Jubilantu, oktetu Pa kol'k'r tol'k', so čestitke na odru izrekli predstavniki nekaterih logaških zborov, s pesmijo jima je čestital Duo MiR. Predsednik okteta Franc Jureš se je zahvalil poslušalcem, ženam članov, kronistki in računovodji, dolgoletni in sedanji ravnateljici, zunanjim dobrotnikom ter dosedanjemu vodju. Oktet je pod novim vodjem sporedu desetih pesmi na koncu dodal še dve, saj so poslušalci terjali dodatke. Primož Sark je iz pevcev izvabil drugačen zvok, kot smo ga bili doslej vajeni. Oktetu želimo še veliko plodnega dela.

Janez Gostiša

PESEM PRIJATELJSTVA

PEVSKO DRUŠTVO LOGATEC NA COLU, ITALIJA

Foto: Marinka Petkovšek

Foto: Marinka Petkovšek

Takole pa so pevci prepevali na Pesmi prijateljstva.

Člani Pevskega društva Logatec na Tabru ob kamniti cerkvi.

Zadnjo nedeljo v letošnjem mesecu februarju smo bili pevci Pevskega društva Logatec povabljeni v pobrateno občino Repentabor v Italiji na pevsko prireditev Pesem prijateljstva.

S posebnim avtobusom smo se pevci zgodaj popoldne peljali do Sežane in na nekdanjem mejnem prehodu za Italijo Fernetiči nas je organizatorica prireditve, gospa Vesna iz Repna, ki je na čelu Kulturnega društva Kraški dom Repentabor /društvo deluje v občini od leta 1970/, pričakala in nas peljala najprej na ogled tamkajšnjih zanimivosti. Repentabor je občina z 867 prebivalci v Tržaški pokrajini, leži tik ob italijansko-slovenski meji in meji na občino Sežana v Sloveniji. Občina se imenuje po cerkvi Repentabor, ki je tudi v občinskem grbu.

Najprej smo se peljali do Tabra, ki je tipičen primer utrjene kraške cerkvice iz 14. stoletja. Grajena je v celoti iz kamna, tudi streha je krita s kamnitimi ploščami. Po legendi sta se zaradi izgradnje cerkve sprla Hudič in Mati Božja. Zmagala je Mati Božja. Cerkev je posvečena Blaženi Devici Mariji Vnebovzeti, ki praznuje 15. avgusta, župnijski praznik pa se odvija 16. avgusta /Sv. Rok/. V lepem vremenu smo imeli s Tabra lep razgled na naš zasneženi Nanos, Alpe in morje.

Po ogledu cerkve smo se peljali v Repen. Sprehodili smo se po kraju in si ogledali turistično zanimivost, Kraško hišo, tj. hiša z gospodarskimi poslopji in dvoriščem – borjačem. Hišo so leta 1968 odkupili člani Zadruga Naš Kras z namenom, da domačijo ohranijo v svoji arhitekturni prvobitnosti in jo odprejo javnosti kot muzej nekdanjega načina življenja prebivalcev Krasa. Njen današnji videz sega v leto 1831. Kuhinja je opremljena s starimi avtentičnimi predmeti in posodo. Prav tako tudi spalnica, kjer stojita poleg postelje še dve zibelki in z intarzijami bogato okrašeni skrinji. Rjuhe in odeje so domače delo – iz prediva,

ki ga je napredel kolovrat. Posode in orodja v kleti in na kašči govorijo o trdem življenju in delu Kraševcev. Tukaj se vsaki dve leti konec avgusta prireja kmečka ohcet oz. ženitovanjske navade ob kraški ohceti.

Po manjši zakuski smo se odpeljali v Kulturni dom na Colu, ki je v nekdanji stari osnovni šoli. Imeli smo kratko pevsko vajo, saj so se poslušalci že zbirali.

Ob 17. uri se je začel kulturni program – Pesem prijateljstva. Najprej je nastopil združeni mešani Pevski zbor Repentabor, drugi je nastopil Mešani pevski zbor Sežana. Zbora sta zapela po pet pesmi, enako tudi mešani pevski zbor Pevskega društva Logatec, ki je pod vodstvom zborovodje Lovra Groma zapel pesmi Ta drumelca Lojzeta Lebiča, Ko so fantje proti vasi šli Zorana Prelovca, Vela luka - Dalmatinska, Pozdrav gorenjski Gustava Ipavca, Spev z gore Hanzija Artača s solistko Špelo Petkovšek, Orkester Emila Costela in za dodatek: Pevec Anton Foersterja.

Po prireditvi so se organizatorji zahvalili zborovodjem in predsedniku zbora Tonetu Jerini. Nekajurno druženje pevcev ob hrani, pijači in petju je bilo pristrčno domače – slovensko.

Marinka Petkovšek

ZAPOJMO POMLADI 2014

REVIJA PEVSKIH ZBOROV V ROVTAH

Poskočno zborovodjo Tanjo Žagar seveda vedno lahko povežemo z otroci iz glasbene šole.

Otroški pevski zbor Adoramus Logatec deluje že drugo desetletje.

Ni kaj pomladnih temperatur, a toliko več pomladne razigranosti, je bilo zaznati v četrtek, 27. 3. 2014, v Domu krajanov v Rovtahn. Šolske prostore in dvorano so namreč napolnili mladi in še mlajši pevci na občinski revijo otroških in mladinski zborov pod naslovom Zapojmo pomladi. Pred leti smo v Rovtahn že bili gostitelji, zato s samo organizacijo ni bilo posebnih težav. Vsi smo poprijeli za delo in revija je po mnenju vodje izpostave JSKD Logatec, Tanje Pine Škufca, odlično uspela, brez vsakih zapletov ali težav. Šola je dovolj velika, da je v svoje prostore sprejela preko 350 pevcev, pevk in njihovih spremljevalcev. Kar iz enajstih pevskih zborov so se zbrali že v zgodnjem popoldnevu in opravili še zadnjo vajo pred nastopom.

Lepo je bilo videti tudi zavzete starše, ki so svoj podmladek spremljali in bili v pomoč spremljevalcem. Treme pred nastopom ni bilo čutiti, vsaj med pevci ne. Mislim, da je bilo nekoliko več med zborovodji, kajti njihov trud se je pokazal preko grl nadobudne mladeži. Dvorana je bila skoraj v celoti zasedena. Starši sorodniki in domačini so s svojim obiskom dali spodbudo pevcem in prirediteljem so res lepo in bontonu primerno spremljali, brez nepotrebnega govorjenja, sprehajanja ali zvonjenja mobilnih telefonov.

Pia in Eva sta navzoče popeljali v prireditev s toplimi pozdravi in na oder je že prišel številčno najmanjši zborček otrok iz Hotedršice. Dosedanjo zborovodkinjo Jožico Nagode je zamenjal Zdravko Novak. Le 13, a zelo ubranih pevcev pravi, da radi pojejo in imajo petje radi, pa tudi z učiteljem se zelo dobro razumejo. Podobni rumenim sončkom so se predstavili z Vasletovo Če bi se svet nazaj vrtel, Podpečanovo Muca na klavir igrata in Kumarjevo zabavno Papjev, ljudsko iz Tolminskega konca. Na klavirju pa jih ni spremljala muca, temveč pianist Miha Nagode. Naredili so igriv uvod v pevski živžav, ki so ga nato nadaljevali sami prvošolčki iz otroške pripravljavnice OŠ 8 talcev Logatec. Zborovodkinja Marinka Istenič je zanje izbrala ljudsko Šolnčke bom zbiksala, Kampletovo Marmelado in Podpečanovo Ti si moj škratek. Da, prav škratkom so bili podobni ti mali nagajivčki, ki jih je bilo nadvse prijetno gledati v vsej njihovi razigranosti in otroški prisrčnosti. Gotovo so uživali tudi njihovi starši, ko so videli, kako vesele malčke imajo. Tanja Žagar pa na klavirju ubrano spremlja bolj ali manj natančne glaske in jim usmerja pravo glasbeno pot. Domači otroški zbor je že ob prihodu na oder požel velik aplavz. Ker obstajajo že vse od začetka šole, se učijo tudi že zelo zahtevnih pesmi. Nepogrešljivi so na vseh krajevnih in šolskih prireditvah. Mari Loštrec Žižek je vesela, ker se njeni pevci hitro učijo in z njimi nima nič težav. Zima že zapušča nas, koroško ljudsko je Mari kar primerno letnemu času izbrala. Svet ni zmešnjava ampak Svet je ringaraja, pravijo mladi pevci, seveda prevedeno v note, Čriček sicer še ni pel, a pesem s tem naslovom je šla zelo dobro v ušesa. Zbor je na klavirju spremljala Janja Nagode. Poskočno zborovodjo Tanjo Žagar seveda vedno lahko povežemo z otroci iz glasbene šole. Še čisto majhni, nekateri komaj triletni pevčki, so priskakljali na oder in s svojo sproščenostjo in navihanostjo naredili velik vtis, še preden so odprli usta. Rastejo trave in misli, pesem skladatelja Vinka Vodopivca in pesnika Toneta Pavčka so pospremili tudi z gibanjem. Na klavirju je zborček tridesetih otrok spremljala Janja Nagode. Moj dedek je bila druga njihova pesem, tretja pa je bila v venček spletena kitka najbolj znanih slovenskih ljudskih pesmi na čelu z znano Na planincih. Za simpatičen spodrsrljaj je poskrbela deklica, ki je ob silnem navdušenju ob izvedbi celo izgubila čevljevček. Ja, bila je res lepa kot Pepelka. Kar pa je najlepše in najbolje pri njihovem zborčku, pa je vsakoletni sladoled ob koncu sezone. Pretežno otroci iz drugega in tretjega razreda sestavljajo OPZ OŠ 8 talcev. Nastopajo radi, le na vaje je pogosto kar težko iti, ker so vaje vedno po pouku. Radi pojejo pesmi, ki so jim všeč, in te tudi lepše zapojejo. Marinka Istenič jih vodi z dirigiranjem, za klavirjem pa sedi Tanja Žagar. Jaz imam pa eno pridno ženko, Mačjo polko in Iščemo hišico je bil njihov letošnji repertoar. OPZ Adoramus Logatec deluje že drugo desetletje. Generacije se menjajo, veselje pa ostaja. Popetrijo bogoslužje v domači cerkvi, pa tudi povsod, kjer je priložnost. Zborovodkinja Neža Verdinek jih včasih malo razvaja, a le z bonboni. Zato so njihove pesmi še posebej sladke. Začeli so z Zlato rožo, nadaljevali pa z ljudsko Dekle je po vodi šla, Kekčeva pesem pa je bila za pikico na i. Veselo sproščeno in razigrano so jo izvedli. Na klavirskih tipkah se je poigravala Janja Nagode.

Foto: Metka Bogataj

Foto: Metka Bogataj

Naslednji so prišli na prizorišče pevci, katerih zbor je star že več kot 40 let. Ne, niso prišli odrasli pevci, le zbor na OŠ Tabor deluje že toliko let. Okitili so se že z mnogimi priznanji z raznih tekmovanj. Od tretjega do petega razreda je razpon članov zbora. Zapojejo tudi na čisto pravem večernem koncertu. Če je petje ubrano in ne zveni preveč mnogoglasno, tudi zborovodja Zdravko Novak ni nič hud. Rad jih ima, saj je že skoraj zaščitni znak njihove šole. Tribučko kolo iz Bele Krajine so prinesli v Rovte, o neumivanju je pripovedoval Ciciban Cicifuj, na koncu pa so zaprosili Pustite nam ta svet Janija Goloba in Dušana Velkavrha. Kar nekaj kilometrov do Rovt pa so naredili otroci in njihovi spremljevalci, ki so na našo revijo prišli iz Preske, vasice pri Medvodah. Ker na njihovo revijo zaradi zadržanosti niso mogli, so kot gostje lahko nastopili pri nas. Odlično so se odrezali, in njihova zborovodkinja Suzana Rožanc je zadovoljna s svojimi malimi pevci, ki jih je kar 55. Na klavirju je pevce spremljal Erik Šmid. Lisička je prav zvita zver, Vesele otroška in pesem iz filma Bratovščina Sinjega galeba so si izbrali za nastop na reviji. Nekoliko manj številčni, a veliko večji so bili učenci MPZ OŠ Rovte. Skoraj že odrasli mladeniči in mladenke so zapeli ljudsko San se šetao, prav tako ljudsko Zarjico in Grozdki se zlatijo. Kar težak izbor pesmi jim je namenila vodja zbora Mari Loštrek Žižek. A Mari verjetno zaupa pevcem in se nanje zanese. Na klavirju je pevce spremljala kar članica zbora devetošolka Pia Skvarča. Zborovodje so se že kar nekajkrat zamenjale. Eni so bolj navdušeni nad popularno glasbo, drugi obožujejo klasiko, a pevci se bolj nagibajo k prvi izbiri. Dovršenost in izpiljenost pa so zopet pokazali pevci MPZ Tabor Logatec. To so že zelo izurjeni pevci, pripravijo že samostojne koncerte in sodelujejo v državnem zborovskem projektu Potujoča muzika. Vaje so težke, a s trmo in vztrajnostjo tako pevcev kot vodje Zdravka Novaka premostijo vse težave. Uspešen zborovski krog bodo letos sklenili 23. maja, kjer bodo v svoje vrste sprejeli šestošolce. Vse tičice lepo pojo, Sommerpsalm in zabavno V Ljubljano je bil njihov izbor. Da je vse zvenelo še bolj enkratno, je poskrbel izvrstni Miha Nagode, ki do popolnosti obvlada bele in črne tipke. Še en MPZ, in sicer KUD Adoramus, je bil na vrsti in pevske zgodbe letošnje pomladi je bilo konec. Kar 30 navihank in le trije navihanci so sestavni deli tega pevskega stroja. Vse v njihovem zboru deluje v ritmu, zato ni čudno, da so pripravili samostojni koncert z naslovom Ritem srca. Poleg rednih vaj se srečujejo tudi na intenzivnih vajah, kjer sestavni del ni le petje ampak tudi kuhanje. Za letos so skuhalo Svet je prelep, Vse tičice lepo pojo in A white rainbow. Kuharska mojstrica s taktirko v roki je njihova že štiri leta zvesta Estera Stojko, ki družinsko tradicijo imenitno pelje dalje. Komaj pa čakamo na njihove naslednje nastope, saj pravijo, da po reviji začnejo vaditi pesmi za zaljubljene in jih bodo prepevali kje drugje, kot na porokah, ki naj bi bil vrhunec ljubezni. Čeprav skoraj dveurna prireditev, pa nam je pustila prelep pomladni pečat, naše misli so odplavale daleč stran od vsakdanjih skrbi in tegob. Pesem je lek za dušo, mar ni res. Če pa vidimo toliko mladih, ki še želijo zapeti, pa smo lahko ponosni nanje. Tudi, če kak glas kdaj uide po svoje in malce poruši harmonijo. Vseskozi je pevce spremljal strokovno spremljevalec Tomaž Pirnat, ki je

Foto: Metka Bogataj

Zborovodja MPZ OŠ Rovte Mari Loštrek Žižek je pevcem namenila kar težak izbor pesmi.

Foto: Metka Bogataj

Zborovodja MPZ OŠ Tabor Zdravko Novak je skoraj že zaščitni znak šole.

ob koncu v prijetnem pogovoru dal zborovodjem napotke za delo naprej, s spodbudami in pohvalami pa tudi ni skoparil.

Pevsko torej smo še močni, pesem je med nami še vedno doma, pesem ne bo zamrla. Zato gre vsa pohvala in priznanja predvsem zborovodjem, ki ne opravljajo lahkega dela. Malce premora si bodo vsi prav gotovo sedaj privoščili od napornih vaj zadnjih dni, potem pa na lov za novimi izzivi. Dokler bo med nami živela pesem, nam bo lepo. Naj zaključim z besedami ene od pesmi Svet je kakor ringaraja, zato Pustite nam ta svet. Nasvidenje čez leto dni, ko bomo zapeli pomladi 2015.

Metka Bogataj

OD GORENJSKE DO ALJASKE

IVAN SIVEC NA VRHU SVETIH TREH KRALJEV

Foto: Mihaela Gostiša

Iskrivi pogovor z Ivanom Sivcem je vodila gospa Ivica Merlak.

Le po sončno nedeljo, 9. marca, se je učilnica podružnične šole na Vrhu Svetih Treh Kraljev spremenila v pomladno dvorano. Ob 120. obletnici organiziranega šolstva in 60. obletnici šole na Vrhu je Krajevna knjižnica Vrh Svetih Treh Kraljev pripravila srečanje s pisateljem Ivanom Sivcem. V dvorani se je zbralo nekaj deset ljudi, od mlajših učencev te šole do starejših ljubiteljev (Sivčeve) literature.

Pisatelja je predstavila gospa Ivica Merlak, ki je z gostom pletla pisano nit popoldneva. Ivan Sivec je eden najbolj branih avtorjev v Sloveniji. Napisal je več kot 120 knjig različne tematike, od slikanic za najmlajše, mladinskih, pustolovskih in zgodovinskih romanov do knjig s kmečko tematiko, športom in glasbo. Mnogi ga poznajo kot pisca besedil za narodnozabavno glasbo. V svojem življenju je združil poklic (bil je novinar na RTV Slovenija) s pustolovskim duhom, mu dodal nekaj veselih tonov glasbe in gorniške svobode. Taka je tudi njegova literatura. Ob vsem, kar je povezovalka prebrala o pisateljevem bogatem življenjskem ustvarjanju in dosežkih, je

on le skromno (po)čakal, da je prišel do besede. Ko pa jo je dobil, besedo namreč, sta iz njega vrela veselje in iskričnost ob opisovanju zgodb in prigod, ki mu jih je navrglo življenje. Najsi je predstavljal brata Avsenik ali pa svoje potovanje na Aljasko; vse je bilo napeto in igrivo hkrati. Ob njegovem pripovedovanju smo zbrani lahko zaslutili tudi, da malo vemo o svojih koreninah, premalo cenimo svoj jezik in kulturo, premalokrat posežemo po dobri slovenski knjigi. Skoraj dveurno druženje s priznanim ustvarjalcem je minilo, kot bi trenil. Že tako bogatemu srečanju so glasbeno noto dodali še učenci Glasbene šole Logatec; Maša, Nika in Peter. Večina obiskovalcev je dvorano zapustila z nasmehom na obrazu in knjigo v roki; po srečanju je bilo moč kupiti katero od številnih Sivčevih knjig. Če narava ne bi tako vabila na plano, bi z gostom z veseljem posedeli še uro in več, saj je njegova pripoved kot dobra knjiga: napeta in iskrično vabljiva. Da bi bili deležni čim več takih veselih srečanj tudi v manjših krajih - kot je naš!

KOLOFON

Logaške novice, glasilo Občine Logatec

ISSN 03509281

Logaške novice brezplačno prejmejo vsa gospodinjstva v občini

Izdajatelj: Občina Logatec, Tržaška 50 A, 1370 Logatec

Odgovorna urednica: mag. Neža Sautet, e-pošta: neza.perko@logatec.si, logaske@logatec.si

Uredniški odbor: Janez Gostiša, Tanja Slabe, Metka Bogataj, Jure Vodnik, Luka Škrlič

Grafično oblikovanje in tisk: TISKARNA SKUŠEK d.o.o., storitve, proizvodnja in trgovina, Vodnikova cesta 272, 1000 Ljubljana

Grafični koncept: Nicolas Sautet

Datum natisa: 10. 4. 2014

Naklada: 4.350 izvodov

Naslovnica: Gregor Čušin na odru Narodnega doma v Dolenjem Logatcu. Foto: Anže Mihevc

Logaške novice izhajajo enkrat mesečno. Roki izida in oddaje prispevkov so objavljeni na spletni strani občine Logatec. Prispevki naj ne bodo daljši od ene tipkane strani, pisava Times New Roman, pt 11. Pisma bralcev so lahko dolga največ eno tipkano stran, pisava Times New Roman, velikost pisave 11 pt. Prispevke s fotografijami pošljite na poštni ali elektronski naslov. Prispevki naj bodo kratki in jedrnat, pripišite ime in priimek avtorja prispevka in fotografije ter kdo oziroma kaj je na fotografiji. Nepodpisanih prispevkov ne bomo objavili, uredništvo si pridržuje tudi pravico do krajšanja in neobjave prispevkov.

KM

DARJI MERLAK JE KULTURA POSLANSTVO

FEBRUARSKO PRIZNANJE LETOS V HOTEĐRŠICO

Februarsko priznanje za izjemne dosežke v kulturi, je letos prejela Darja Merlak, mlada, vsestranska kulturna ustvarjalka iz Hoteđršice.

Tradicionalna prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku je na sam kulturni praznik preprečila vremenska ujma, zato so jo v Logatcu izpeljali mesec dni pozneje. Za pester kulturni program so poskrbeli učenci logaške osnovne šole Tabor, ki so se tudi tokrat izkazali z izvirnostjo, tako v dramskem kot pevskem delu.

»Narava nas preizkuša vsak dan in prav v zadnjih tednih smo spoznali, kako kulturni smo,« je med drugim uvodoma dejal župan Berto Menard in poudaril, da so kultura tudi medsebojni odnosi, ki so bili v času ujme na preizkušnji.

Letošnja nagrajenka sodi v mlajšo generacijo logaških kulturnih ustvarjalcev, ki so aktivni na več področjih, tako v Kulturnem kot tudi v Turističnem društvu Tabor Logatec, več let je bila članica Literarnega društva Zeleni oblaki in gledališke skupine Novi oder Logatec. Že od vsega začetka pa si z idejami, voljo in svojstvenim pristopom prizadeva za kakovosten razvoj gledališke dejavnosti, tako v Hoteđršici

Februarsko priznanje za izjemne dosežke v kulturi je letos prejela Darja Merlak, mlada ustvarjalka iz Hoteđršice.

kakor tudi na omenjeni logaški osnovni šoli. Kot svoj največji uspeh v preteklem letu je Merlakova izpostavila eno izmed glavnih štirih nagrad festivala Gledališke sanje v Ljubljani, kipec Sanjko, in dve nominaciji, eno za najbolj izvirno predstavo festivala, drugo za najboljšo predstavo tretje triade.

»Priznanje mi pomeni veliko, ker je za njim enajst let mojega dela. Čutim namreč, da imam v sebi poslanstvo, nekaj, kar lahko ljudem dam in če so slednji to opazili, mi zelo veliko pomeni,« je vidno ganjena po podelitvi povedala Darja Merlak.

Blanka Markovič Kocen

GREGOR ČUŠIN Z NOVIM AVTORSKIM DELOM V LOGATCU

IMPROVIZIRANI KONEC SVETA

16. marca je akademski igralec Gregor Čušin v Narodnem domu v Logatcu uprizoril monokomedijo z naslovom Improvizirani konec sveta. Pridevnik »improvizirani« je Gregor dodal, ker predstava še nastaja, saj jo prilagaja tudi glede na odziv publike. Premierno jo je odigral v Mariboru, drugo izvedbo pa smo lahko videli v Logatcu. Gregor Čušin je tako že petič mladim priskočil na pomoč. Zbrana sredstva bodo, tako kot vsako leto, pripomogla k izvedbi prireditve Križ Kraž mladih, ki bo tudi letos potekala v Logatcu pod okriljem društva Aktiv.

Čušin vsebine svojih del črpa iz Svetega pisma, jih prilagodi današnjemu času in predstavi na šaljiv način, s čimer še bolj pritegne. V njegovih delih je čutiti namero, da vsebina ni namenjena le razvedrilu. Po

predstavah pusti pečat, ki daje jasna sporočila, kako živeti. Seveda resne trenutke kmalu prekine s smešnim vložkom in dvorano spet preplavi smeh.

V najnovjšem delu, Konec sveta, nam je igralec predstavil svoj vidik in razmišljanje o koncu naše zemeljske poti. Navezoval se je na svetopisemske osebe, jih postavil v današnji čas in predvidel njihovo delovanje med nami. Začel je s prilikom o stvarjenju sveta in človeka. Veliko je razmišljal o naših medosebnih odnosih, še posebej o odnosu med možem in ženo. Spraševal se je o smislu človeškega bivanja na zemlji in o tem, ali naj na prvo mesto v življenju postavi vrednote ali delo. Stvarjenje sveta je povezal z razvojem človekovega duha. Povedal je, da mora človek vrednote postavljati v ospredje, šele potem je na vrsti

samo delo. Sožitje obeh obrodi sadove. Če je v ospredju izključno delo, je človek podoben kamnu, ki ne raste, če pa je človek podoben kvasu s sladkorjem, pa ves čas vzhaja oziroma raste. Podrobno je opisal tudi našo neaktivno in zakrnelo držo ter nas komično primerjal z razvojnimi stopnjami in imeni živih bitij. S tem nas je povabil k širšemu razmišljanju o drži vsakega posameznika v odnosu do sebe in do sočloveka. V predstavo je vključil tudi avtorsko glasbo. S petjem in z igranjem na ukulele je večer zaokrožil v popolno celoto. Mladi in člani društva Aktiv so Gregorju Čušinu iz srca hvaležni za njegovo dobroto in pripravljenost, ki jo je izkazal v vseh preteklih letih, zahvalo pa izrekajo tudi vsem, ki ste se njegovih predstav udeležili.

Luka Škrlič

ODČARANI SVET LOGAŠKE GODBE

OB IZIDU ZBORNIKA PIHALNEGA ORKESTRA LOGATEC 1913–2013

Naslovnica zbornika ob 100-letnici Pihalnega orkestra Logatec.

Ni veliko krajev, občin ali območij, kjer bi se lahko ponašali s tako veličastno glasbeno preteklostjo, kot je Logatec. Gorenji, Dolenji, sedanji. Pa Hotedršica in Rovte, Laze in še in še. Vsi ti kraji so darovali svoje najgloblje občutje za nastanek in obstanek čarobnosti, ki ji pravimo glasba. Najprej le ljubezen, nato učenje, potem zanos in končno oblika: Pihalni orkester Logatec.

Koncert ob 100 letnici orkestra je že napolnil naša srca, zdaj je izšla še publikacija, ki bo poleg zvočnih in video zapisov ohranila zgodovino poti, kako je ta godba nastala, kako se je ohranila in kam meri v bodoče. Današnji audio-video arhiv vsekakor ohranja spomin zadnjih nekaj desetletij, tiskana publikacija z urejeno bibliografijo, fotografijami in spremnim besedilom pa skuša enakovredno zapisati v zgodovino vse, kar se je ohranilo v pisni ali spominski obliki, v fotografskem gradivu osebnih albumov in 'uradnih' beležk. Tudi fotokopija kakega računa za obleko ali malico je prišla prav. Z nemalo truda, predvsem pa z željo po uravnoteženi predstavitvi snovi je zbornik uredil in vanj napisal premnoge navedke Marcel Štefančič. Z njemu lastno natančnostjo je urejen spomin od najstarejših tamburaških spominov do sedanjih koncertnih nastopov orkestra. Posebej je urednik omenil Ivana Černeta kot tistega, kjer je bilo najti

množico podatkov in zapisov, morda največ. In sam je na predstavitvi še pozval obiskovalce, naj pogledajo na podstrešja, v stare skrinje ali pod pozabljene omare, če se morda najde še kaj, kar bi lahko dopolnilo ta zbornik, ki je Logatcu, godbenikom in glasbi v ponos. Večer so kajpak dopolnili tudi godbeniki s komornimi skupinami, ki rastejo iz orkestra in ne obratno, kot nekoč. Tone Maček je obudil spomine na svojo 61 let dolgo pot muziciranja, predzadnji dirigent Marjan Grdadolnik (zadnji je namreč Vid Puppis, ki šele začenja svojo glasbeno pot z orkestrom) je poudaril pomen Glasbene šole, iz katere danes rastejo člani orkestra, med njimi tudi Andrej Žust, ki je postal celo član Berlinske filharmonije, samo za primer. Sedanji predsednik Žiga Čuk je povedal, kako je treba usklajevati želje, potrebe in hotenja v kolektivu, kjer je s starostno razliko tudi veliko različnih želja in pričakovanj. Publikaciji na pot je spregovoril tudi logaški župan Berto Menard in s ponosom čestital stoletniku na njegovem nadaljnjem razvoju. Tega ni pozabil omeniti niti Tone Urbas, predsednik slovenskega Združenja pihalnih orkestrrov in spomnil, da je bila logaška godba med 32 ustanoviteljicami Združenja. Na večeru so se zahvalili tako ali drugače tudi nekdanjim dirigentom, Alojzu Velkavrhju mlajšemu, njegovemu očetu Alojzu Velkavrhju

starejšemu, ki je v novejši zgodovini orkestra postavil temelje tega, kar danes cveti in raste, in Francu Korbarju Cacu, ki je popeljal orkester tudi v zabavne vode.

Moderator večera Marko Škrlič je sicer suvereno vodil pogovor z vabljenimi za odrsko mizo, prikrajšal pa nas je za naslove skladb, ki so jih igrali godbeniki v različnih zasedbah. Morda kdo poreče, da ni pomembno, kaj so igrali, važno je, da je zvenelo uglašeno in trenutku primerno. Hm, morda.

Vsekakor pa je bilo trenutku neprimerno, da se ni nihče spomnil nekdanjega dirigenta Matjaža Albrehta (urednik M. Štefančič mu je v brošuri namenil ustrezno primerno mesto!), ki je pred nekaj desetletji popeljal Pihalni orkester do koncertne skupine tekmovalnih srečanj, tam zasedel prvo mesto in popeljal orkester v Evropo, v svet. Samozadostnost tistih, ki so v zadnjem času to v 'Albrehtovih' časih zgrajeno pot nadaljevali in tudi dogradili, je bila edina senčna stran tega večera, ki bo v logaško zgodovino vsekakor ostal zapisan kot edinstven, poseben in enkratni.

KRAS

PREDAVANJA

Četrtek, 10. aprila, ob 19. uri, Jožefova dvorana medgeneracijskega doma:

predavanje **Cerkveni očetje nam berejo sveto pismo**

Gost večera bo fr. Miran Špelič OFM.

Prisrčno vabljeni! Povabite tudi znance in prijatelje! Vstop prost, Bog pa vam povrne vaš prostovoljni dar, s katerim boste omogočili obisk zanimivih gostov tudi v prihodnje. Program Nikolajevih srečanj sofinancira občina Logatec.

Torek, 15. aprila 2014 ob 19.30, Knjižnica Logatec:

literarni večer z gostjo Vido Mokrin Pauer ter udeleženci delavnice

Organizacija in info.: JSKD OI Logatec in Knjižnica Logatec.

T 01/7591 740, W www.jskd.si, <http://www.log.sik.si/>

GLEDALIŠČE

Torek, 15. aprila 2014, ob 18:30. uri, Dvorana Glasbene šole Logatec

8. nastop učencev Glasbene šole Logatec

Na osmem rednem nastopu učencev GŠ Logatec se bodo predstavili učenci, ki so se navadili nove skladbe in jih želijo predstaviti poslušalstvu.

Program nastopa bo tako kot vedno, zelo pester. Vljudno vabljeni. Vstopnine ni! Org in info: GŠ Logatec, gslogatec@gslogatec.si, 01/7590 730

Sreda, 16. aprila 2014, ob 18. 30 uri, dvorana Glasbene šole Logatec:

Koncert učiteljev v ciklu Koncertni abonma Glasbene šole Logatec

Vas zanima, kako muzicirajo učitelji Glasbene šole Logatec? Na zadnjem, sedmem koncertu cikla Koncertni abonma GŠ Logatec se bodo predstavili učitelji logaškega hrama glasbene učenosti. Zanimivo bo! Solisti, komorne skupine in še kaj. Več boste slišali in videli na koncertu. Vljudno vabljeni.

Vstopnine ni! Org in info: GŠ Logatec, gslogatec@gslogatec.si, 01/7590 730

23. in 24. april 2014 dopoldne (predstave se bodo zvrstile med 8:45 in 13:00 uro), Narodni dom Logatec, Tržaška 44:

ODER MLADIH 2014/srečanje otroških gledaliških skupin občine Logatec

Na strokovno spremljanem, selekcioniranem srečanju se bodo z letošnjo produkcijo predstavile logaške otroške gledališke in lutkovne skupine.

Srečanje strokovno spremlja Gašper Jarni. Organizacija in info.: JSKD OI Logatec in OŠ Rovte. T 01/7591 740, W www.jskd.si,

Petek, 25. aprila 2014 ob 18. 30 uri, dvorana Glasbene šole Logatec:

Pomladni koncert oddelka za petje Glasbene šole Logatec

Učenke in učenci pevskega oddelka Glasbene šole Logatec bodo poslušalstvu z romantičnimi pomladnimi melodijami polepšali predpraznične dni, ko bomo vstopili po mnenju mnogih v najlepši mesec leta. Vljudno vabljeni. Vstopnine ni! Org in info: GŠ Logatec, gslogatec@gslogatec.si, 01/7590 730

ŠPORT

Sobota, 19. aprila 2014, ob 18. uri, športno igrišče za OŠ 8 talcev, Logatec:

Lokostrelsko zunanje regijsko prvenstvo osnovnih in srednjih šol

Org in info: Lokostrelsko društvo Logatec in O.Š. 8 talcev Logatec

Maj 2014, različne lokacije:

Tečaji: Šola rolanja – začetni, nadaljevalni in individualni

Dlan na Dlan šola rolanja bo potekala v maju, juniju in septembru 2014. Tečaji bodo potekali na različnih lokacijah Začetek začetnega tečaja je v četrtek, 15. maja 2014. Tečaj bo vsak torek in četrtek od 17.00 do 18.00. ure potekal na večnamenskem igrišču za osnovno šolo Tabor v Logatcu

(Tržaška c. 150). Igrišče je odličen poligon za učenje, saj je v preteklem letu dobilo novo podlago. Vse dodatne informacije o izvedbi programa rolanja lahko dobite po telefonu 041/235-977 ali elektronski pošti info@dlannadlan.com. Org. in info: Dan na dlan, www.dlannadlan.com

PONOVNO V 2. LIGO

VELIK USPEH LOGAŠKIH ODBOJKARJEV

Foto: Miran Antončič

Logaški odbojkarji so dosegli lep uspeh – preboj v 2. ligo.

Letošnjo sezono smo začeli z dvema ciljema: kot prvo smo si zadali, da se uvrstimo nazaj v 2. ligo, kot drugi cilj pa da v tretjeligaški konkurenci svojo kvaliteto na igrišču dokažejo tudi naši mladinci, saj je v ekipi polovico izkušenih, druga polovica pa so domači mladi igralci, ki si s trdim delom počasi zagotavljajo vedno večjo vlogo na igrišču. Prvi cilj smo s 16 zmagami in 2 porazoma izpolnili, hkrati pa so kar nekaj priložnosti dobili tudi mladi. Veseli nas, da znotraj ekipe vlada zdrav, tekmovalen in ambiciozen duh, kar pripomore k večji borbenosti že na treningih, na koncu pa se pokaže tudi na tekmah.

Foto: Miran Antončič

Ob koncu tekme so se tudi pošalili.

Uspešno na 5. mestu v tretji državni odbojgarski ligi so zaključile sezono tudi članice, ki so sredi sezone prevetrile in pomladile svoje vrste. Kljub temu pa so bile še naprej konkurenčne. S svojo mladostjo in borbenostjo so navduševale obiskovalce tekem. Številnim gledalcem, ki so tako fante kot dekleta bučno spodbujali s tribun, se je treba posebej zahvaliti, že zdaj pa jih vabimo na ogled vseh tekem tudi v naslednji sezoni, ko so ambicije obeh članskih ekip še višje.

OK Logatec

MEDNARODNI AIKIDO SEMINAR V LOGATCU

Foto: Anda Ovsec

Aikido seminar je marca v Logatcu vodil mojster 5. dan iz Zagreba Ivan Zafranovič.

V soboto 8. 3. 2014 je potekal AIKIDO seminar v Logatcu. Organizator seminarja je bilo AIKIDO društvo Logatec. Seminar je vodil mojster aikida 5. dan iz Zagreba Ivan Zafranovič. Udeležilo se ga je več kot 30 aikidovcev iz različnih krajev Slovenije in iz Hrvaške. Med njimi je bilo tudi 6 otrok. Mojster je pokazal veliko različnih borilnih tehnik, med drugim tudi kleče (suvarivaza), kot je razvidno iz fotografije. Aikido je primeren za vsakogar, posameznika ohranja v dobri kondiciji, krepi telesno moč, duhovno rast, stabilnost, gibljivost in gibčnost. Samoobrambne tehnike pa marsikomu lahko pridejo še kako prav v današnjem kaotičnem svetu.

Naslednji seminar takemusu aikida bo 26. in 27. aprila v Ljubljani. Tudi takrat bo organizator AIKIDO klub Logatec. Seminar bo vodil aikido mojster shihan Paulo Corallini 7. dan iz Italije, pričakujemo pa mednarodno udeležbo iz Italije, Avstrije, Nemčije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine in Slovenije.

Anda Ovsec

SUPERPOLH JE ZA ŠPORT

V PRIHODNJE ŠE ŠIRŠI PROGRAM

Foto: Miran Antončič

Na pustni torek smo v telovadnici OŠ 8 talcev priredili pustno rajanje, ki je bilo zelo dobro obiskano. Naslednje leto pa planiramo sprevod v maskah po ulicah Logatca.

Skrbeti za otroka je velika odgovornost, skrbeti za njegov gibalni razvoj pa verjetno še večja. Mi se slednjega zavedamo, zato sta na vseh naših programih kvaliteta dela in varnost otroka vedno na prvem mestu.

Za nami je kar nekaj uspešno izvedenih programov, še več pa jih je pred nami. Naj navedemo le nekaj teh. Tečaj plavanja smo uspešno izpeljali na bazenu v Ajdovščini od oktobra do decembra, trenutno pa poteka že drugi tečaj plavanja, ki smo ga v zelo kratkem času tudi napolnili. Program Superpolh gibalček se redno izvaja in je zelo obiskan. Januarja smo začeli s treningi gimnastike, ki so namenjeni osnovnošolcem. Zavedamo se namreč dejstva, da je gimnastika za razvoj otroka zelo pomembna.

Glede na zimo in krizo, ki je pestila naše kraje, smo z odliko izvedli sobotne tečaje in tri - dnevni tečaj smučanja med zimskimi počitnicami. Vsi otroci so se naučili smučati ali svoje znanje izpo-

polnili zelo hitro, saj so bili strokovno vodeni in se učili smučati v zelo majnih skupinah, kar kvaliteto dela le poveča. Pred nami je pomlad in poletje, čas, ko je Superpolh še posebej aktiven. V mesecu aprilu, maju, juniju in septembru nas čakajo začetni in nadaljevalni tečaji rolanja, ki se bodo odvijali na igrišču pred Narodnim domom Logatec - tudi za odrasle. Tečaji tenisa za otroke bodo potekali na peščenih igriščih v Zapolju, poskrbimo pa tudi za nepozabno rojstnodnevno zabavo za vašega otroka. Tu so še različne prireditve, ki jih bomo izvajali za otroke in odrasle.

Za odrasle nas čakajo redni tečaji nordijske hoje, s katerimi začnemo aprila. Skratka, pred nami sta pestra pomlad in poletje.

V kolikor vas zanima kakršna koli informacija v povezavi z našimi dejavnostmi, nas najdete na www.superpolh.si.

Superpolh

ZAČENJAJO SE TEKMOVANJA ZA ŠD BARON

V soboto 8. 3. 2014 ob dnevu ena je pikado sekcija športnega društva Baron organizirala 3. meddruštveno tekmovanje v pikadu. Tekmovanje je potekalo v večnamenski dvorani medgeneracijskega centra društva upokojencev Logatec. Zbrane je na začetku pozdravil predsednik društva upokojencev Logatec g. Vlado Puc, ki je pohvalil delo športnega društva baron in zaželel uspešno tekmovanje.

Navzoče je tudi nagovoril novoizvoljeni predsednik športnega društva Baron g. Zvonimir Kožman ter jim zaželel prijeten dan, veliko tekmovalne sreče in vsem ženam lep praznik. Tekmovalce in tekmovalke je pozdravila tudi vodja pikado sekcije ga. Slavka Hren. Tekmovanja se je udeležilo 11 ženskih in 10 moških ekip, ki so prišle iz Bovca, Kanala, Vipave, Vrhnike, Kobarida, Loške doline, Idrije, Ajdovščine, Rovt in Logatca. Najboljša ekipa je bila pri moških ekipa Vipave, pri ženskah pa ekipa Vrhnike.

Logaški moški ekipi sta dosegli 7. in 9. mesto, ženski ekipi pa sta dosegli 4. in 6. mesto. Pri posameznikah je slavila Vertelej Helena iz Bovca, pri moških pa Komar Zoran, prav tako iz Bovca. Druženje in srečanje je bilo prijetno in tekmovalno. Organizacija je

bila dobra in vidimo se ob letu osorej. Na koncu se zahvaljujemo vsem sponzorjem in donatorjem, ki so nam pripomogli k dobri organizaciji srečanja. Ne smemo pa pozabiti tudi pridnih rok članov pikado sekcije.

ŠD BARON, Jelka Kožman

Foto: Jelka Kožman

Pri ženskah je slavila ekipa iz Vrhnike.

KRAŠKA HIŠA ODPIRA VRATA

V REPENTABRU OD NEKDAJ ŽIVEL SLOVENSKI ČLOVEK

Kraška hiša je edinstven primer kraške arhitekture.

Kraška hiša v občini Repentabor, ki je pobratena z Logatcem, je dokaz, da je tu od nekdanj živel slovenski človek. V aprilu ta edinstveni muzej začenja sezono, ki traja do oktobra.

Repentabor, najmanjša občina v Tržaški pokrajini, tik za slovensko-italijansko mejo, je že več kot 30 let pobratena z Občino Logatec. Sodelovanje med njima poteka skozi vsa ta leta na vseh ravneh, mnogi Logatčani pa občine, kjer je večina prebivalcev slovenske narodnosti, ne poznajo. Tudi sama je nisem, dokler se nisem zgodnjemarčevske sobote tja odpravila na izlet. Obiskala sem Kraško hišo, simbol slovenstva v teh krajih, ki so jo s svojimi sredstvi kupili in prenovili slovenski rojaki onstran meje z namenom, da pristna kraška arhitektura ne bi zamrla.

Do Kraške hiše, le streljaj od repenskega trga, so me pripeljale odlične označbe, ki jih v tako majhnem kraju nisem pričakovala. Ker se sezona ogledov takrat še ni začela, sem se obrnila na domačinko Vesno Guštin, »dušo Kraške hiše«, ki mi jo je prijazno razkazala in o njej povedala marsikaj zanimivega.

Kraška hiša – edinstven primer kraške arhitekture

»To je edina res kraška hiša, katere sedanja podoba sega v leto 1838. Gre za edinstveni primer kraške arhitekture. Grajena je iz ka-

mna, na kamnu, z zaprtim borjačem, skrlato streho in drugimi značilnostmi te arhitekture,« je pojasnila moja vodička.

Najprej mi je razkazala »hišo«, kakor so Kraševci poimenovali bivalni prostor, kuhinjo z zaprtim kamnitim ognjiščem in številnimi izvirnimi predmeti iz 18. in 19. stoletja. »Vsa Primorska je imela odprt ogenj, ob ognjišču in na ognjišču se je odvijalo življenje. Tukaj res lahko vidimo, v kakšnih razmerah je Kraševci živel nedolgo tega, še po drugi svetovni vojni,« je komentirala Vesna.

Odločitev o odkupu B'čanove hiše v Repnu je po njenih besedah padla leta 1966, pri obnovi pa so dosledno ohranjali prvotno podobo. Predmete, ki so sodili v Kraško hišo in so jih bili polni vsi prostori, so zbirali po vaseh v Italiji in tostran meje. V začetku 60. let so se jih namreč ljudje hoteli otresti, jih metali stran ali prodajali.

Vesna Guštin je, tako kot njeni starši in mož, zelo povezana s tem območjem, nenazadnje stanuje le nekaj metrov od Hiše. Je ljubiteljica tradicije in tudi priložnostna vodička skupinam, ki pridejo v Kraško hišo. Vse počne prostovoljno, pravi.

»Že spomladi pričakujem nekaj avtobusov, ogledi so napovedani. Največkrat pokličejo kar mene, nekateri pa celo na občino, in se

potem dogovorimo, če sem prosta, sicer pa Kraško hišo odpre kdo drug,« pojasnjuje in z veseljem pričakuje začetek sezone, ki traja tja do oktobra. Začenjajo jo z otvoritvijo razstave v galeriji, ki je v sklopu Kraške hiše, številne prireditve pa se vse poletje odvijajo tudi na dvorišču. Najbolj značilne, Kraške ohceti, letos ne bo. Pripravljajo jo namreč vsaki dve leti. »V Kraški hiši v sezoni dežuramo člani Zadruga Naš Kras, lastnice hiše, ki je v poletnih mesecih odprta ob praznikih in nedeljah, od 11.00 do 12.30 in od 15. do 17. ure. »Obiska je zares veliko, pravi sogovornica.

Ko je Vesna odhitela po dnevnih opravkih, sem dočakala Edija Krausa, predsednika Zadruga Naš Kras, uglednega gospodarstvenika, generalnega direktorja Julona, predvsem pa zavednega Slovenca.

Zavedni zamejci Kraško hišo obvarovali pred propadom

»Namenov za nakup Kraške hiše je bilo več, v prvi vrsti je bil to trenutek, ko se je praktično vsa kraška arhitektura začela izgubljati. Ljudje v naših vaseh so stare hiše zapuščali in gradili popolnoma nove. Obstajala je bojazen, da se bo pristna kraška arhitektura izgubila. Po drugi strani pa smo hoteli s Kraško hišo zgodovinsko dokazati, da je tu vedno živel slovenski človek,« poudarja Kraus.

Člani Zadruga Kraška Hiša so z zbranim denarjem odkupili domačijo, ki je bila praktično že v polovičnem razsulu, a so jo popolnoma prenovili po starih metodah gradnje, tako da je danes ta hiša popoln original. »Zamejski Slovenci so namreč čutili to potrebo in so sredstva prispevali na prostovoljni bazi,« pravi Kraus. Za Kraško hišo danes skrbi odbor Zadruga Naš Kras, vsi pa delajo prostovoljno. Edi Kraus izpostavlja predvsem doprinos Vesne Guštin in Martine Repinc ter, seveda, Občine Repentabor, katere župan Marko Pisani se nama je ob koncu obiska za kratek čas pridružil. Preden sem se poslovila iz Kraške hiše sem se povzpela še na na 418 metrov visoko vzpetino, kjer stoji taborska cerkev, prav tako ena izmed repenskih znamenitosti, unikat, ki se s Hišo kot turistična znamenitost odlično spaja. Doživeti izjemen razgled po Krasu, proti morju in Alpam v daljavi, pa tudi spoznati narodno zavedne ljudi v z Logatcem pobrateni Občini Repentabor bi privoščila vsakomur.

Blanka Markovič Kocen

Foto: Romun Kocen

»PAPIRČKANJE«

USTVARJALKA ANDREJA LAMPE

Prve tiskane voščilnice so se v bližini našega prostora pojavile v stari Avstriji, in sicer v 20. letih 19. stoletja v bližini Dunaja. Ročno pisanje in pošiljanje voščilnic pa je znano že od 15. stoletja. Danes, ko je tisk tako razširjen, predstavlja doma izdelana, unikatna voščilnica posebno gesto. Med stotinami natisnjenih je ročno izdelana voščilnica le ena.

Ravno unikatne voščilnice so, kot nam pove, ustvarjalki, ki jo tokrat predstavljamo, gospe Andreji Lampe, v tem obdobju najbolj blizu. Kot izjemno kreativno osebo so jo njene zamisli tekom let vodile preko več tehnik in načinov ustvarjanja. Pretekle izkušnje sedaj uporabi pri izdelavi voščilnic, iz katerih očitno veje njeno znanje. Z ustvarjanjem voščilnic se ukvarja že več kot štiri leta. Uporablja veliko različnih tehnik, saj za vsako voščilnico izbere drugačen pristop. Dobro kombinira odtenke barv: kontrasti sodelujejo v sožitju, sorodne barve se dopolnjujejo. V voščilnicah združuje različne materiale: od raznovrstnih papirjev, zrezanih v različne oblike in posutih z vzorci in barvami, do trakov, čipk, rož iz različnih materialov, sličic, naravne materiale, štampliljke ... Ob pogledu na te mojstrovine »papičkanja« se kar odprejo možnosti tega, kaj vse je mogoče izdelati iz tako vsakdanjega materiala, kot je papir. Papir izrezuje z različnimi pripomočki v filigranske oblike. Nekatere voščilnice imajo poseben mehanizem, s katerim se figure na njih premikajo. Take voščilnice terjajo še več natančnosti in premisleka. Izdelava tako zahtevnih voščilnic ne more preko poznavanja vrst papirjev, večšine lepljenja in dela z različnimi materiali. V Andrejinem delu se vsekakor odraža veliko potrpljenja in občutka za detajle, hkrati pa veliko časa, namenjenega snovanju in razvijanju novih idej ter ustvarjalnih principov. Kot pripoveduje, ustvarja skoraj vsak dan, za to ima svojo sobico, v kateri ima potreben mir in to je čas, namenjen njej. Včasih za le eno voščilnico porabi tudi po eno uro. V njeni sobi za ustvarjanje je veliko pisanih barv in ustvarjalni nered, v katerem pa sama najde vse, kar potrebuje. To delo je pomemben odmik od hitrosti vsakdanjega življenja, dragocen čas miru in neomejenosti idej. Internet danes omogoča ustvarjalcem, da kljub temu, da ustvarjajo nekaj, kar je v njihovem okolju redkeje zastopano, preko spleta najdejo skupnost ustvarjalcev, ki si

deli ideje in tehnike ustvarjanja. To je še ena od prednosti današnjega časa, v katerem je dostopnost do podatkov hitrejša in širša. Enako velja za tiste, ki izdelek iščejo in lahko umetnika najdejo s par kliki. Tudi gospa Andreja je našla ustvarjalne sodelavce in sodeluje v mednarodnih spletnih natečajih za voščilnice. Kot pove, mora danes ustvarjalec znati tudi dobro fotografirati, saj mora s fotografijami predstaviti lastne izdelke, ki jih tudi sama objavlja tako na svojem blogu kot na profilu Facebook. Tako natečaji kot naročila, ki jih prejme za kako posebno priložnost, so omejitve, ki pa ji predstavljajo dodaten zagon za delo. Večji izziv je namreč, če ustvarja nekaj, kar ima določene okvirje, znotraj katerih mora izraziti svoj avtorski pogled.

Andreja Lampe se je preizkušala tudi že kot ustvarjalka nakita, v katerem posebej izstopajo vrtnice iz blaga (na fotografiji), iz katerih izdeluje tako broške kot prstane. Že od malega je pletla, učila se je tudi kvačkanja. Z njeno posebno ljubeznijo, »papičkanjem«, pa je povezana tudi izdelava unikatnih škatlic. Te škatlice so priljubljene za drobna darila in presenečenja, pa tudi za konfete.

Voščilnice Andreje Lampe odlikuje prepoznaven slog in kar ne moremo se jih nagledati. Njeno spoštovanje do materiala, ki ga dandanes množično uporabljamo kar brez premisleka – papirja – nam sporoča to, kar

Foto: Ivana Zajc

Izpod Andrejinih rok prihajajo tudi ljubke škatlice, ki jih lahko uporabimo za nakit, konfete ...

po navadi sporočamo z voščilnico: Vsako, četudi na prvi pogled enostavno dejanje, je veliko, če je prežeto z ljubeznijo. Enako velja za Andrejino »papičkanje«.

Ivana Zajc

NAREDI SAM

SPOMLADANSKE VOŠČILNICE

Potrebujemo:

papir šelešamer velikosti A4, druge papirje različnih barv: enega pisanega, potiskanega in enega enobarvnega, po možnosti reliefnega, enega zelenega, manjši luknjač (dobimo ga v knjigarnah), šestilo (ali drug predmet, s katerim si pomagamo pri risanju kroga), lepilo.

Navodila:

Iz belega šelešamerja velikosti A4 napravimo dve osnovi za voščilnici: Prerežemo ga na pol in vsako polovičko prepognemo, da dobimo osnovi voščilnic. Iz barvnega in reliefnega papirja izrežemo za pol centimetra manjši lik, kot je velikost bele osnove voščilnice. Prilepimo ga na osnovo, da dobimo bel rob na voščilnici – to je ozadje za rožo. Iz zelenega papirja izrežemo trak velikosti 5 x 20 cm in ga zasvaljkamo, da dobimo pecelj rože. Prerežemo ga na pol. Iz zelenega papirja izrežemo še liste in jih prilepimo na pecelj ter vse skupaj zalepimo na barvni papir. Zdaj bomo napravili še cvet rože: Za izklesovanje majhnih rožic potrebujemo manjši luknjač. Za tako bogat cvet, kot je na sliki, potrebujete 70 rožic. S šestilom narišemo krog, ki je v pomoč pri lepljenju rožic. Lepiti začnemo po zarisanem krogu, nato lepimo rožice proti sredini.

MARCA JE POSIJALO SONCE TUDI NA PLANINSKO POLJE

ŽIVLJENJE SE POČASI NORMALIZIRA

Foto: Blaž Korenč

V poplavljeni vasici Laze in Jakovico je zopet možno priti po cesti iz Planine.

Sonce je posijalo na Laze in Jakovico drugi vikend v marcu - takrat se je gladina vode na Planinskem polju znižala že za en meter. Agencija za okolje republike Slovenije ima merilno mesto pod gradom Haasberg, tam so 24. februarja popoldne izmerili rekordno višino vode: 8m in 26 cm. Do takrat je bil največji izmerjeni podatek iz leta 1926 – 705 cm. Naslednjega dne, 25.februarja, je voda začela upadati – zjutraj je bila nižja za 2 cm, mesec dni pozneje je bila že štiri metre nižja.

Sicer pa ljudje v vaseh ob Planinskem polju pomnijo, da je bilo veliko vode v letih 1979, 1969, 1947, 1926, 1922 ali 23. Nataša Prestor je povedala, da je mama pravila, kako so v kuhinji položili plohe, vrata zatrpali z gnojem in ilovico, krava pa je telila kar na splavu. »Hudo je bilo letos. Dež je padal, brez elektrike smo živeli v poltemi, bilo je res depresivno, v sobe je vdrla podtalnica po cele dneve sem prestavljala stvari iz pritličja v nadstropje. Ko je posijalo sonce in je začela voda odtekat, smo pričeli zračit, kurit, čistit, pospravljat ... Življenje je takoj postalo lepše.« Podobne izkušnje imajo tudi drugi prebivalci, katerih imetje je bilo pod vodo.

Sicer pa je mesec sušec opravičil svoje ime, tako da se je lažje odpravljalo posledice poplave. Nekaj datumov: 3.3. so ukinili štab Civilne zaščite, ki je odtlej zopet v Logatcu, 7.3. je bil prvi popis škode, 18. 3. se je pričela sanacija na »New Jerseyu«, kot so domačini poimenovali območje pod šolo, pričelo se je odstranjevati zaščitne vreče, pri tem so pomagali tudi vojaki. V soboto, 22.marca, pa so stopili skupaj domačini, gasilci, taborniki, skavti, jamarji, smučarji skakalci in ostali prostovoljci, med katerimi je bil tudi župan Berto Menard, ki so pospravljali naplavine, stresali pesek iz vreč, čistili poti.

Mnogi so ta dva meseca že tako ali drugače pomagali, precej pa vas je, ki sprašujete, kaj potrebujejo prebivalci na poplavljenih področjih? Pa pogledjmo: razvlaževalce, sušilce (ne plinske), sredstva za odstranjevanje plesni, zidno barvo, darilne bone za nakup pohištva, notranje opreme, talnih oblog; ne nazadnje denarna sredstva. Sicer pa se življenje počasi »vrača na stare tire«: v soboto 3. maja

bo slovesnost ob 69-letnici osvoboditve Laz in Jakovice, v drugi polovici maja Pohod po Planinskem polju (sedmi po vrsti), zopet ste vabljeni na ogled Keramične delavnice, muzeja in galerije Laze (odprto po dogovoru). In ne nazadnje: v obe vasici je zopet možno priti po cesti iz Planine.

Brane Pevec

Več podrobnosti o delovni akciji, ki je bila 22. marca, pa Branko Simšič iz PGD Laze-Jakovica: »Na domačem gasilskem vrtu se je okoli osme ure zjutraj zbralo več kot sto petdeset ljudi. Po uvodni kavici je sledila razdelitev nalog in formiranje več skupin ljudi. Tako je bilo delo bolj učinkovito in hitrejše. Vodstvo te akcije je bilo v rokah poveljnika GZ Logatec Antona Artača in poveljnika CZ Logatec Boštjana Rupnika in koordinatorja Damijana Baruta, seveda ob izdatni podpori domačega PGD Laze-Jakovica, KS Laze, pogodbenega izvajalca z gradbenimi stroji in zavzetih domačinov, ki so priskočili na pomoč s svojimi traktorji, prikolicami in ostalo mehanizacijo. Laze so se v teh urah spremenile v marljivo mravljišče. Razdejanje, ki se je v spodnjem delu vasi pokazalo okoli križišč proti Jakovici, še posebej žage pri Podbojevih, je bilo sprva videti povsem brezupno, a ko se je vanj zapodilo nekaj deset parov pridnih rok, se je hitro pokazala drugačna podoba in prostor pod vasjo je bil zopet tak kot prej. Veliko zahvalo smo krajanom Laz in Jakovice dolžni občini Logatec in županu Bertu Menardu, saj brez izdatne finančne podpore sami ne bi mogli izvesti vseh reševalnih akcij v vasi. Zahvaljujemo pa se tudi GZ Logatec in vsem gasilcem naše zveze in od drugod za pomoč in sodelovanje, Civilni zaščiti, pripadnikom Slovenske vojske, skavtom, tabornikom, policistom in vsem krajanom ter občanom, ki so nam priskočili na pomoč. Vse tiste, ki v tistih najbolj težavnih dneh niste mogli priti k nam, toplo vabimo, da nas obiščete, se usedete na kavico v središču vasi, se sprehodite, zapeljete s kolesom ali poklepetate z domačini o tem in onem.«

OTROCI NAVDUŠILI OB MATERINSKEM DNEVU

KULTURNI PROGRAM IN DRAMSKA UPRIZORITEV SKUPINE NAZARET

Foto: Bojan Doljak

Otroci so prepričljivo uprizorili dramsko igro Berte Golob z naslovom Pri nas je veselo.

V nedeljo, 23. marca, je v Jožefovi dvorani medgeneracijskega doma na Griču potekala prireditev, ki jo je pripravila skupina Nazaret. Že dvajset let jo vodi Katarina Dolenc. Gospa Kati, kot jo bolje poznamo, z otroki že mnoga leta občane navdušuje z dramskimi uprizoritvami in drugimi kulturnimi prireditvami ter z raznolikimi izdelki, ki jih izdelujejo v društvu Mladinski center svetega Nikolaja.

Tokrat smo lahko spremljali bogat glasbeno-kulturni program. Nastopil je otroški pevski zbor Adoramus pod vodstvom Neže Ver-

dinek. Slišali smo lepe pesmi, posvečene mamam. Kaj je lahko lepšega, kot iskreno otroško petje. Sledil je nastop pevsko-glasbenega tria iz Dragomera. Predstavili so sklop starejših materinskih pesmi, ki so navzoče spomnile na mame. Nagovarjajoče pesmi in nastop je mnoge, sploh tiste, ki so starše izgubili, ganil do solz.

Po glasbenem delu je napočil čas za nastop skupine Nazaret. Otroci so doživeto in prepričljivo uprizorili dramsko igro Berte Golob z naslovom: Pri nas je veselo. Zgodba pripoveduje o sožitju medgeneracijskega bivanja starih staršev, staršev in otrok. Ob rojstvu novorojenčka vsak po svoje izraža veselje in skrb, ki ga prevzema ta ob lepem življenjskem dogodku.

Po igri je Gašper Krek zaigral na harmoniko. Zapel in zaigral je nekaj valčkov ter polk in s tem večer sklenil v celoto.

Skupina Nazaret je ob Materinskem dnevu pripravila lepo voščilo vsem mamam in posredno tudi očetom. To je zahvala za njihov trud, požrtvovalnost in nesebično ljubezen. Prireditve so podprli občina Logatec in župnija Dolnji Logatec ter drugi dobrotniki. Lepo vabljeni tudi na prihajajoče dogodke skupine Nazaret. Ker letos praznujejo 20. obletnico obstoja, bodo v drugi polovici leta temu namenjeni tudi razstava in drugi dogodki.

Ob okrogli obletnici jim čestitamo in želimo vse dobro. Predvsem pa, da bi še naprej razvijali svoje talente in jih podarjali drugim.

Luka Škrlič

DARILO IZ SRCA

Torkovo dopoldne, 25. marca, je bilo povsem običajno šolsko dopoldne. Popoldne pa vse prej kot to. Hodniki na naši podružnični šoli so zasijali v pomladni podobi, učilnica se je spremenila v dvorano. Ob petih je bila povsem polna staršev učencev šole, pa babic in dedkov, tet in stricev, ki so se odzvali vabilu na prireditev. Tudi ravnatelj je prišel. Prireditev ob materinskem dnevu so z učiteljicami pripravili učenci šole. Za uvod so zapeli pesem Praznični dan. Zatem sta zbrane pozdravila četrtošolca Neja in David, ki sta z lepo besedo pletla nit celotne prireditve.

Učenci so zaigrali igrico Darilo iz srca, ki jo je prav za to priložnost napisala in režirala mentorica Alenka Buh. S posebnim žarom je izstopala glavna igralka Manca, ki je v igri uprizorila lik Mije, deklice, ki išče pravo darilo za mamo in se domisli, da ga - ker ga ne more kupiti - izdelava sama. Po igri sta občuteno zaigrala učenca Glasbene šole Logatec; klarinetist Vid Treven in flautist David Kranjc. Nato so na oder spet prišli vsi učenci. Nekaj ljudskih pesmi o pomladi in mamicah so prepletli z deklamacijami o zaljubljenosti, o starših, babicah in domu. Tudi zaplesali so; mlajši so se zavrteli ob poskočnem Robotku, starejši pa z Indijankami zaplesali pravi kavbojski ples. Enourno predstavo so sklenili s pesmico o šopku in petih poljubčkih za mamico.

Zbrani so iz dvorane odhajali nasmejani in ponosni na svoje otro-

Foto: J. G.

Vsi učenci POŠ Vrh so ob spremljavi učiteljice Mihaele zapeli mamicam za praznik.

ke, vnuke, nadebudne sokrajane. Kako tudi ne; vseh šestnajst otrok s podružnice je pelo, plesalo, deklamiralo, igralo. In to za čisto petico. Mamice in babice pa so poleg lepih vtisov s seboj odnesle tudi praznični cvet.

Mihaela Kavčič

POSTNI IN VELIKONOČNI ČAS

PRAZNOVANJE IN OBIČAJI V SLOVENIJI IN NA LOGAŠKEM

Na velikonočne praznike se priprave začno s 40–dnevnim postom. Post nastopi na pepelnično sredo, dan po pustu. Takrat je zapovedani strogi post, pri mašah pa poteka obred pepelenja. Razigranost se prevesi v spokornost. To je čas poglobljanja, notranjega miru in odrekanja. V postnem času se običajno odpovemo razvadam in priboljškom, ob petkih in strogem postu tudi mesnim jedem, prav tako v tem času ni porok. Kot je zapisal Niko Kuret, včasih gospodinje v okolici Vrhnike niti besede špeh niso izgovorile. Na meso nihče niti pomislil ni. Na pepelnico so pobrali vilice in nože in jih shranili do velikonočnega nedeljskega jutra. Ponekod še danes prekuhajo posodo, ki so jo uporabljali za pust. Ob postnih petkih so ljudje od več ur daleč, tudi z Logaškega, hodili k sv. Joštu nad Vrhniko, kjer so imeli posebno pobožnost z mašo in pridigo, tam so poljubljali svetinje Kristusovega križa. Nato so se tešči vračali domov. Na cvetni petek so iz Logatca romali na Žalostno goro pri Preserju, v cerkev Žalostne Matere Božje. Tudi dandanašnji še kdo peš roma tja.

S cvetno nedeljo, ki je zadnja postna nedelja, se prične veliki teden. Takrat se spominjamo Kristusovega prihoda v Jeruzalem. Po običaju otroci k blagoslovu na cvetni žegenj v cerkev nesejo butarice, odrasli pa oljčne vejice. Butarice sestavljajo vejice ali leskove šibe, spete v šop. Okrog njih se naveže bršljan, brin, oljko, resje, cvetje lesk in drugo rastlinje, na Logaškem so jo ovili s svilen o ruto, ponekod s trakom. Les za butarice je treba nabrati v postnem času, tako zahteva navada okoli Vrhnike in Logatca, tistemu, ki nabira prej, naj bi butaro pust onečedel. Butaro naj bi naredil tisti, ki jo bo nosil. Včasih so zanj dobili denar – groš, pomarančo ali orehe. Po stari navadi naj bi jo v okolici Vrhnike naredil gospodar na cvetno soboto, v Logatcu pa pastir oziroma tisti, ki ima opravka z živino. Ko so jo prinesli domov, so jo nosili okoli gospodarskih poslopj, da se nobena kača ne bi približala hiši. Ponekod na Logaškem so butare na blagoslov nosile tudi dekletke, naredili pa so jih hlapci, ki so se večkrat ponorčevali in jih dodatno obtežili z železnimi palicami. Po blagoslovu so butarico razdrli, nekaj vej za blagoslov pa nesli na polja, na streho domov in poslopj. Nekaj so prihranili za žegnani ogenj, ki se ga kuri na velikonočno sobotno jutro in za kadilo, ki so ga porabili na božič in druga dva sveta večera.

Velikonočno tridnevje sestavljajo veliki četrtek, veliki petek in velika sobota. Sporočilo velikonočnega tridnevja pripoveduje o postavitvi zakramentov evharistije in mašniškega posvečanja ter o Jezusovem trpljenju, smrti in vstajenju. Opisano je tudi v Svetem pismu in je tako skupno za kristjane različnih Cerkva, razlikujejo pa se običaji. Velika noč predstavlja temelj krščanske vere. Takrat se spomnimo v Svetem pismu večkrat napovedanega Jezusovega vstajenja od mrtvih. Po judovskem izročilu se imenuje Pasha, kar pomeni prehod v Božje mesto, Judje pa se na Pasho spomnijo izhoda iz suženjstva. Dogodek Judovskega odhoda iz Egipta opisuje Stara zaveza Svetega pisma. Velika noč se praznuje na prvo nedeljo po prvi pomladni luni, torej je datum določen glede na lunine mene. Datumsko se praznovanje velike noči razlikuje, saj pri nekaterih pravoslavnihih cerkvah uporabljajo drugačen koledar.

Z obhajanjem Jezusove zadnje večerje z apostoli na veliki četrtek, ki ponazarja začetek evharistije in duhovništva, se prične veliko

tridnevje. Pri krizmenih svetih mašah, ki jih darujejo katoliški škofje, posvetijo oljčno olje v sveto krizmo. Pri tej maši potekajo tudi obnove duhovniške obljube. Ob večernih mašah duhovnik umiva noge moškimi, kar ponazarja Jezusovo umivanje nog učencem. Evangeličani, ki evharistijo razumejo bolj na simbolni ravni, bogoslužij nimajo. V pravoslavnihih cerkvah na veliki četrtek dopoldne potekajo liturgije, pri večernem bogoslužju, ki se imenuje bdenje, pa berejo evangelije.

Kot pravi Kuret, na veliki četrtek včasih na polju niso delali ne ljudje ne živina, tudi drugih del niso opravljali. Od četrta, ko so „zvonovi v Rimu“, in ne zvonijo, so okoli Logatca menili, da je vsa zemlja gluha, in da zato razen krompirja ne smeš ničesar saditi. Ponekod so na jutro velikega četrta z vodo in vejico iz butare blagoslavljali domove in gospodarska poslopja. Po domovih so morali takrat začeti s čiščenjem prostorov, da je bilo za veliko noč čisto.

Na veliki petek se kristjani spominjajo Jezusovega trpljenja in smrti na križu. Ta dan je zapovedan strogi post. V katoliški cerkvi na petek potekajo le obredi velikega petka. Prav tako liturgij na ta dan nimajo v pravoslavnihih cerkvah, kjer pripravijo le bogoslužja, povezana s sporočilom o trpljenju. Oltarje v cerkvah pogrnejo s črnim prtom, nanj pa postavijo trnjevo krono. Veliki petek je dan žalosti. Na veliki petek so gospodinje vedno pekle potico, ogenj v peči so zakurili z lesom stare butare, ki so jo hranili na podstrehi.

Velika sobota je dan celodnevnega češčenja Jezusa v Božjem grobu, kamor ga prenesejo na veliki petek. Zgodaj zjutraj duhovniki blagoslovijo ogenj, ponekod tudi vodo, s katerim se blagoslavljajo domove. Tradicionalno ga na domove prinesejo mladi, v zahvalo dobijo kakšno velikonočno dobroto. Včasih so ogenj prinesli s tlečo gobo, največkrat z bukovo. Gospodinje so nato z njim brž zakurile v peči za velikonočno peko in kruh. V okolici Logatca je šel po ogenj tisti, ki je k „žegnu“ nesel butarico, v okolici Vrhnike pa revni otroci, da so nabrali kakšno dobroto za veliko noč. Ponekod naj bi ogenj gorel vse do binkešti. Novo butaro, blagoslovljeno na cvetno nedeljo, so na sobotno jutro razvezali ter z oljčnimi vejicami poškopili in blagoslovili dom, ljudi in živino, ki je bila včasih zelo dragocena.

Duhovniki v dnevnih obredih blagoslavljajo velikonočne jedi, kot so pirhi, hren, šunka, potica in druge dobrote. Dobrote se zaužijejo za nedeljski velikonočni zajtrk. Največja dobrota velikonočnega „žegna“ je bil želodec, simboliziral je gobo, iz katere so dali piti Kristusu na križu. Mesovje v želodcu naj bi predstavljalo Kristusovo telo, spleteni beli kolač z umešanimi rozinami pa naj bi pomenil Kristusovo krono. Mama je nekoč pripravila za vsakega otroka po enega in vse so nesli blagosloviti. Hren je na Notranjskem pomenil Jezusovo trpljenje, predvsem žolč in kis. Pirhom so razbili lupine, kar je simboliziralo, da je Jezus vstal iz groba, kakor pišče izide iz jajca. Včasih so k žegnu nesli tudi ocvirkovko ali špehovko. Ponekod so v košaro dodali tudi tri krompirje za žegnano letino. Vse to so gospodinje naložile v jerbare ali košare, ki so jih nosile dekletke, košare so morale biti praznično okrašene in lepe, prav tako kot one. Nato so jih odnesle v cerkev ali kakšen drug kraj, kjer je duhovnik jedi blagoslovil. Takoj po žegnu so pohitele domov, tista, ki je bila

prva, naj bi se med letom poročila. V Hotedršici in Črnem Vrhu so bile košare na oknih pripravljene že ob treh zjutraj, saj naj bi jih takrat čez cel svet blagoslovil sveti Oče.

Včasih so „zvonovi z Rima prišli nazaj“ že v soboto ob devetih zjutraj, takrat so se vsi umili, in od tretje ure popoldne niso več delali, pričel se je praznik. Nato je vsa družina odšla k maši. Velikonočno procesijo in mašo so obhajali že v soboto ob mraku.

Danes se velikonočno praznovanje prične z obredom velikonočne vigilijske, ko se blagoslovlja velikonočno svečo, ki predstavlja vstalega Kristusa. Med mašo zadonijo orgle in zvonovi, ki so od četrtka „zavezani“. Po maši so včasih ponekod bedeli vse do jutranje procesije. Tako so v Hotedršici imeli cerkev vso noč odprto, nekatere pobožne ženske so ostale v njej od večera, vso noč, in v molitvi čakale jutro. Bdenja potekajo tudi danes.

Velika noč ali velika nedelja se začne z jutranjo vstajensko procesijo in slavnostno sveto mašo. Po njej se vsa družina zbere na velikonočnem zajtrku in uživa blagoslovljene jedi, ki so jih k žegnju nesli v soboto. Na Notranjskem je navada, da vsakdo pred velikonočnim zajtrkom užije svoj košček blagoslovljenega oblata. Med praznične jedi, ki so jih pripravljali na veliko nedeljo, sodi tudi aleluja; v vodi, kjer se je kuhalo meso, so skuhalo še repine olupke, spet drugi so pripravljali žolce.

Na veliko noč naj bi bili doma. Včasih je veljalo, da so na ta dan lahko šli le k maši, oče in mati pa sta lahko šla blagoslavljat posevke.

Velikonočni ponedeljek je dela prost dan. Veliko noč se je pred časom slavilo več dni, tako je bil tudi torek prazničen. Ponedeljek je bil dan sprostitev, ljudje so hodili na obiske in zabave. In kakor je zapisano v evangeliju tega dne, o poti vstalega Kristusa v Emavs, so, če so šli na izlet, dejali: „V Emavs gremo!“ Kdor pa je šel na obisk po pisanko, je dejal: „Po pisanko grem!“ Pisanka je bila izraz za ves velikonočni dar. Po starih običajih so ljudje prirejali razne igre, kot so »sekanje« pirhov in pomaranč, ocenjevanje najlepših pisanic in blagoslovljenih jedi. Na velikonočni ponedeljek se velikonočni čas ne konča, sega vse do binkošti.

Pirhi in zajci v naši tržno naravnani družbi

Zgodnje kristjane so krščevali v tednu pred veliko nočjo. Znamenje krsta, ki pomeni vstop v novo življenje, je bilo jajce. Izmenjavanje velikonočnih jajc izhaja že iz starih poganskih običajev, takrat so častili germansko boginjo Estero, ki je bila upodobljena v obliki zajca. Od tod pojavljanje zajca v velikonočnem času, ki prinaša jajca. Barvana jajca so sicer poznali že stari Kitajci in Egipčani, tudi perzijski novoletni praznik, ki je potekal spomladi, se imenuje praznik rdečega jajca. Jajčne lupine so našli tudi v prazgodovinskih grobovih, poslikana gosja jajca so v Rimu dajali v grob svojim rajnim. Še danes najdemo pirhe ali pisanice skoraj v vseh krščanskih kulturah in deželah. V današnjem času v ospredju žal niso le prazniki in njihov globlji pomen. V času kapitalizma naša tržno naravnana družba vse prevečkrat poseže po komercialnih velikonočnih izdelkih. Običaji, kot so velikonočni ogenj in igre s pirhi, pa vidimo vse redkeje. Ob prihajajočih velikonočnih praznikih želimo vsem

obilu miru in veselja. Morda pa lahko letos obudimo kakšno lepo navado iz naše izročila, ki smo jo že opustili.

Luka Škrlič

V opisu običajev sem gradivo črpal iz knjige Nika Kureta: Praznično leto Slovencev I; knjige Bogoslužno leto A Toneta Kompara, knjige Pod oboki sv. Nikolaja, stoletje župnije Dolnji Logatec in iz drugih virov.

IZ LEDENEGA OBJEMA

Stopila v jutro sem
skoz duri – kakor v sen.

Strmeče sem obstala,
začudeno se spraševala:
Kdo bil umetnik je
za čudo vse,
ki se razkazovalo je
od tal v nebo in dlje.

Lahko bi bil livar.
Morda zlatar...
... steklar?
Ne vem,
le zrem...

To bil sem jaz,
ha-ha...
kdo drug kot jaz.

Pa kdo si ti?
Le kdo, povej, si ti?
Tvoj glas
mi znan še ni.

Ha-ha, ha-ha...
Saj mene vse pozna.

A, ja?!

Pa to sem vendar jaz!
Ko prime me resnični bes,
podiram stolpe, lomim les
po sredi in počez.
To sem pač jaz –
ledeni zimski mraz.

In glej, resnično:
kamorkoli segel je pogled,
oklepal nas preteč je žled.

Ana Štefančič, februarja 2014

»IDRIJSKA ŽELEZNICA« - TUDI »LOGAŠKA ZGODBA«?!

OB IZIDU DOKUMENTARNIH ODDAJ TV LEP LOGATEC

Gradnja predora pri Godoviču.

» Zgodba o gradnji železnice Logatec – Črni Vrh se začne na logaški železniški postaji. Leta 1916, med 1. svetovno vojno sta zaradi potreb fronte na Soči direkcija za železnice na Dunaju in vrhovni štab prišla do spoznanja, da potrebujejo kvalitetno oskrbo velikega bojišča, ki pa so jo lahko poskrbeli le po železnici. Najbolj spremenljiva je bila trasa na južni železnici Dunaj – Trst, z odcepom pri Logatcu. Od tam naj bi proga potekala proti Kalcam, Godoviču v Črni Vrh in naprej proti fronti v Posočju«, je v dokumentarni oddaji povedal dr. Marko Freljih.

Zgodba bi se lahko nadaljevala že čez dve leti, ko bi ob stoletnici po trasi ali vsaj po delih trase bili urejeni pešpot in kolesarska steza. Preselimo se torej v leto 2016, ko naj bi na spletni strani takole vabili obiskovalce v Logatec: »Pot se pričeneja Pri Krištofu, stari predvojni furmanski gostilni, nasproti železniške postaje Logatec. Tam stoji obnovljena lokomotiva iz leta 1917. Nato sledi ogled obeh bunkerjev v Zapolju, potem pa nas lepo urejena pot vodi ob robu Napoleonovega drevoreda. Na obeh straneh v vstopu vanj so veliki panoji s fotografijami drevoreda, posnetih v različnih

Železnica v Hotedršici.

časovnih obdobjih, z ustrežno razlago. Na kmetiji blizu vhoda v predor vas postrežejo s kmečko malico, lahko si vzamemo čas za ogled starih kmečkih opravil, pred vhodom so fotografije tunela in ranžirne postaje, ki je bila med vojno na prostoru današnjih hlevov kmetijskega inštituta. V Narodnem domu sledi video predstavitev trase, tudi predstavitev novega ND, ki bo zgrajen leta...«

Vrnimo se v današnji čas. V petek, 18. marca je bila v Narodnem domu predstavitev dveh dokumentarnih oddaj »Idrijska železnica« avtorjev Primoža Godine in dr. Milana Trobiča. Avtorja sta predstavila popolnoma pozabljen in skrit del slovenske kulturne dediščine iz prve svetovne vojne: traso ozkotirne železnice »feldban« iz Logatca do Črnega Vrha in Idrije, ki je bila kasneje podaljšana do Dolenje Trebuše, ter obrise trase širokotirne železnice od Logatca do Črnega vrha. Slednja je bila leta 1917 zgrajena le do Kalca, potem pa se je zgodil »čudež pri Kobaridu«, ker vojski ni bila več potrebna, je bila gradnja proge ukinjena. Za vleko so najprej uporabili konje, zaradi vse večjih potreb, pa so celotno progo predelali in usposobili za vožnjo z bencinskimi lokomotivami. Trasa feldbana je bila dolga 63 km, gradili so jo v letih 1916 in 1917, zanimiv je podatek, da je bil 12-kilometrski odsek med Godovičem in Idrijo zgrajen v mesecu dni. Progo so gradili ruski ujetniki, podatki o njihovem številu so zelo različni in se gibljejo med 2 do 30 tisoč. Spomenik vsem umrlim je na Vodica pri Kalcah, kjer je vsako leto maja spominska slovesnost, ki se je udeležujejo tudi predstavniki Rusije.

V prvem delu dokumentarca sta prikazani obe trasi, ponekod se le ta še dobro vidi, drugje je poraščena, marsikje pa je ni več. Ohranjen je predor pod Naklom, katerega bo Komunalno podjetje Logatec predvidoma letos očistilo, skozi predor nad Godovičem pelje cesta, drugi, nedokončan, pa je nedaleč stran in nam predstavlja vse gradbene faze takratnih inženircev in kot tak predstavlja poseben in izjemen tehnični spomenik. V drugem delu pa so pričevanja ljudi, ki živijo ob trasi železnice, pogovori z zgodovinarji in drugimi, ki so na tak ali drugačen način povezani z njo. Sodelovali so: dr. Marko Freljih, Mira Hodnik, Tine

Foto: Primož Godina

Foto: arhiv Knjižnice Logatec

Kernc, Aleš Lajovic, Damijan Lampe, Ber-
to Menard, dr. Andrej Mihevc, Slavko Mo-
ravec, Ludvik Poženel, Ivan Rudolf, Bojan
Sever, Dominik Vavken, Alenka Vončina,
Gregor Žorž.

Na predstavitvi v Narodnem domu sta
spregovorila oba avtorja, pogovor z njima
je vodil Bojan Leskovec. Med drugim sta
povedala, da ju kot prebivalca Logatca že
dolgo »preganja« misel o tem, da je treba
ta del »zamolčane« zgodovine predstaviti
širši javnosti. O železnici je pisal že Loga-
ški vedež, pa župnik Tone Kompare v knji-
gi Črtice iz življenja kraja in obeh župnij,
pred 20 leti so učenci OŠ 8. talcev Logatec
imeli raziskovalno nalogo na to temo pri
zgodovinskem krožku. Avtorja sta se pogo-
varjala z ljudmi iz teh krajev, pregledovala
različne arhive, strani na spletu. Tako sta
nastala dokumentarca, katerih osnovni na-
men je zbuditi zanimanje prebivalcev tega
dela naše dežele ne samo za železnico ampak
za dogodke med prvo svetovno vojno,
pravzaprav za celotno zgodovino, ki je tudi
v naših krajih pustila vrsto »spominkov« že
od prazgodovinskih časov naprej. Na vpra-
šanje »Zakaj v narekovajih?« sta odgovo-
rila, da zato, ker uradna sploh ni obstajala,
saj je bila vojna skrivnost, ker bi jo lahko
poimenovali tudi Logaška, ker je še marsi-
kaj neraziskanega, nedorečenega...

Naj zaključim z mislijo našega župana Ber-
ta Menarda: »V povezavi z ostalimi obči-
nami Idrijo, Cerknim, Gorenjo vasjo, Žir-
mi, lahko naredimo zaključeno zgodbo, ki
bo privabila ljudi iz cele Evrope. V Evropi
zato vlada velik interes, saj je Soška fronta
vzela veliko življenj in dala bogato zgodo-
vino.«

Brane Pevec

Foto: arhiv Ivankke Urbas

Tunel pod Naklom nekdanj.

Foto: Brane Pevec

Tunel pod Naklom danes.

Foto: Brane Pevec

Na koncu predstavitve v Narodnem domu so se predstavili še vsi sodelujoči pri pripravi dokumentarnih oddaj.

NA LOGAŠKEM FORUMU O MOŽNOSTIH GOSPODARSKEGA RAZVOJA

GOSTA MINISTRA MAG. DEJAN ŽIDAN IN METOD DRAGONJA

Foto: Blaž Korenč

Janez Nagode je povedal, da so v zadnjih letih veliko vlagali v posodobitev proizvodnje in razširitev razstavnega prostora.

Kot prispevek k razvoju regije je časnik Finance v Logatcu pripravil poslovno srečanje, ki sta se ga udeležila tudi ministra za kmetijstvo Dejan Židan in za gospodarstvo Metod Dragonja.

»Prihodnost je odvisna od nas, najpomembnejša pa je zdrava kmečka pamet,« je med drugim uvodoma povedal glavni urednik in direktor Financ Peter Frankl in se logaškemu županu zahvalil za vabilo. Povedal je, da želi časnik Finance z regijskimi srečanji ljudem pokazati, da je kljub gospodarski krizi moč delati uspešno. Časnik Finance je Antonu Čuku, predsedniku Gasilske zveze Logatec, izročil ček v vrednosti 2.000 evrov kot priznanje za nesebično delo v času februarske vremenske ujme, ki je najbolj prizadela prav našo regijo.

Na Franklov optimizem se je navezal tudi župan Berto Menard, ki je poudaril, da samo skupaj zmoremo premagati težave, kar se je ob naravni nesreči tudi najbolj očitno pokazalo.

Židan: Spremembam se moramo prilagoditi

O okoljskih omejitvah kot podjetniških priložnostih je na srečanju, ki je potekalo v polni dvorani Narodnega doma, spregovoril minister za kmetijstvo in okolje Dejan Židan, ki je med drugim izpostavil, da bo država v prihodnje veliko sredstev investirala v zagotavljanje pitne vode in zaščito pred visoko vodo. »Država mora pomagati tam, kjer so zadeve nezavarovljive,« je odgovoril na vprašanje Petra Frankla, ki je vodil pogovor o vlogi države pri odpravljanju posledic vremenske ujme. »Proti spremembam v naravi se ne moremo boriti, lahko pa se jim prilagajamo.« Židan je še poudaril, da ni dobro, da v državno birokracijo prihajajo ljudje neposredno s fakultet, brez izkušenj iz prakse.

V Logatcu kljubujejo krizi

V nadaljevanju Logaškega foruma so se predstavila tri uspešna logaška podjetja, in sicer Alpfrigo, Barko in Okna in vrata Nagode. Alpfrigo, ki je pred leti začel poslovati v logaški industrijski coni za Klijem, je v naši občini naletel na zelo naklonjeno okolje, je povedala prokuristka Tatjana Nastran. Gre za družinsko podjetje,

Foto: Blaž Korenč

Borut Hočevar s časnika Finance se je pogovarjal tudi z novim ministrom za gospodarstvo Metodom Dragonjo.

kjer izdelujejo hladilne naprave za najzahtevnejše kupce, tudi za medicinski program in nemško kriminalistično policijo, ki v njih hrani zaseženo konopljo. Da posel z odpadom ni manj vreden, dokazuje logaško podjetje Barko, od koder odkupljene surovine vozijo trgovcem, železarnam in livarnam. »Pri poslu redno spremljamo tudi gospodarska gibanja in borzna nihanja,« pravi direktor Barka Gregor Srakar. Tudi domačinu, podjetju Okna in vrata Nagode, kriza ne more do živega. Kot je povedal lastnik Janez Nagode, so v zadnjih letih veliko vlagali v posodobitev proizvodnje in razširitev razstavnega prostora, saj so stranke vse bolj zahtevne in za svoj denar pričakujejo kakovostno storitev.

Dragonja o reševanju gospodarstva

Logaški forum je bil prvi javni nastop gospodarskega ministra Metoda Dragonje, ki je v pogovoru z Borutom Hočevarjem, novinarjem Financ, pojasnil načrte za reševanje gospodarstva. Ponovil je, da je nedavna ujma največ škode povzročila infrastrukturi, ki bo imela pri reševanju prednost, za gospodarske družbe pa bodo sredstva črpali iz notranjih rezerv. »Interventni zakon ne predvideva davčnih olajšav, možna pa bo odložitev plačil,« je povedal Dragonja. Na vprašanje, kako bodo na ministrstvu oblikovali merila za pomoč bolnim podjetjem, da ta ne bo zamen, je Dragonja odgovoril, da bodo pomoč ponudili samo tistim, ki bodo imeli možnost ozdravitve, sicer ne. Povedal je še, da verjame v segment obrti in podjetništva in bo skušal za njegovo delovanje zagotoviti sprejemljivo poslovno okolje. »Gospodarsko ministrstvo bo servis gospodarstvu,« je poudaril Dragonja.

O učinkovitem izkoriščanju lesa iz poškodovanih gozdov in okrevanju gospodarstva po ujmi pa je tekla beseda na okroglih mizah, prvi s predstavniki Biotehnične fakultete, zavoda za gozdove in kmetijskega ministrstva, drugi s predsedniki logaške, postojnske in vrhniške območno-obrtne zbornice, ki so zaokrožile Logaški forum.

Blanka Markovič Kocen

USTANOVNA SEJA OBČINSKEGA ODBORA VSO LOGATEC

PREDSTAVITEV BELE KNJIGE OSAMOSVAJANJA

Na pobudo logaških domoljubov je bila v ponedeljek 24. februarja ustanovna seja občinskega odbora Združenja za Vrednote Slovenske Osamosvojitve (VSO Logatec).

Namen združenja VSO je združevanje državljanov Republike Slovenije ter Slovencev v Zamejstvu in po svetu, ki imajo pozitiven odnos do svoje domovine in slovenske osamosvojitve. Združuje vse, ki so sodelovali pri ustvarjanju političnih, kulturnih in gospodarskih temeljev osamosvojitve, v pripravah na osamosvojitve Slovenije, pri sami osamosvojitvi ter pri obrambi domovine v vojni za Slovenijo. Združuje tudi vse, ki delijo vrednote slovenske osamosvojitve, kot jih določajo programska izhodišča VSO. Ustanovno sejo občinskega odbora je vodil dr. Božo Predalič, generalni sekretar združenja. Za predsednika občinskega odbora je bil predlagan in tudi soglasno potrjen gospod Jože Leskovec, aktivni udeleženec vojne za Slovenijo. Predsednik je v svojem predstavitvenem nagovoru članstvu poudaril, da ni človek besed, ampak so dejanja bolj pomembna, da se na pravo mesto postavijo domoljubne vrednote v naši domovini. Izvoljeno je bilo tudi enajstčlansko predsedstvo, v katerem so zastopani aktivni udeleženci vojne za Slovenijo, civilni domoljubi in tudi svojci padlih Logatčanov v osamosvojitveni vojni.

Istega dne je bil na Vrhnikih ustanovljen tudi območni odbor ZVSO Vrhnika, Log-Dragomer, Borovnica in na predsedniško mesto izvolili Andreja Podbregarja. Vse prisotne je nagovoril tudi Aleš Hojs, predsednik VSO.

Z veliko zaskrbljenostjo se vse bolj ugotavlja, kako današnji sistem vse bolj sistematično briše vrednote in osnovne cilje slovenske osamosvojitve. V nadaljevanju večera je bila predstavitev knjige Bela knjiga slovenske osamosvojitve, avtorja Janeza Janše, nosilnega politika slovenske osamosvojitvene vojne. Pogovor z avtorjem je vodila dr. Andreja Valič Zver, direktorica Študijskega centra za narodno spravo. Kot je avtor sam poudaril, je v knjigi zbrano predvsem ogromno dokumentov, zapisov, odlokov, ki v pravo luč postavljajo ozadje takratnega odločanja v naši politiki. Poudaril je, da v politiki še zdaleč ni bilo takšnega navdušenja za osamosvojitve, kot so jo kazali navzven in kot so jo ljudje izkazali na plebiscitu. Veliko odločitev je šlo zelo na tesno in o tem pričujejo dokumenti v pričujoči knjigi. V glavnem pa so vsi tisti, ki so izrazito nasprotovali osamosvojitvi, danes vodilni politiki ali pa nagrajeni s pomembnimi položaji.

Eden od zanimivih podatkov, ki jih je navedel avtor knjige, je, da smo slovenski osamosvojitelji v samo nekaj dneh vojne zasegli več kosov orožja in zajeli večje število vojnih ujetnikov kot v celotni štiriletni drugi svetovni vojni na slovenskih tleh. V končni fazi pa premagali do takrat četrto najmočnejšo armado v Evropi. V šolah bi se lahko pogovarjali o junaškem zasegu orožja v Borovnici, ki je omogočilo dodatno mobilizacijo rezervistov, o napadu na tankovsko kolono na Cesarskem vrhu ... Koliko o tem se predava po naših šolah?

Foto: Robert Albreht

Na ustanovni skupščini VSO Logatec je bilo lepo število udeležencev.

Tudi dve mladi življenji smo izgubili med osamosvojitveno vojno v Logatcu, pa ima spominsko obeležje tega dogodka še vedno neurejen status.

Prav neverjeten je podatek, da je edini spomenik osamosvojitvene vojne v Logatcu postavljen »na črno« in da je to edini moteči spomenik v naši občini?! Koga in zakaj motijo vrednote slovenske osamosvojitve? To so problemi, o katerih se bo treba pogovarjati, osveščati, opominjati. Idejo slovenske osamosvojitve je treba postaviti v samo izhodišče in obnoviti vizijo, ki so nam je bila v dobrih dveh desetletjih izničena. Naša domovina mora nazaj dobiti svojo dušo in srce in za to se bo zavzemalo Združenje za Vrednote Slovenske Osamosvojitve.

Za kulturni del večera je poskrbel Logaški vokalni kvartet z nekaj domoljubnimi pesmimi, nabito polna Jožefova dvorana in obilico pomembnih gostov pa je dovolj nazorno pokazala željo ljudi po vrnitvi vrednot, po katerih smo in bomo hrepeneli vsi, ki ljubimo svojo domovino.

Občinski odbor VSO Logatec zato poziva vse domoljube, da se pridružijo v članstvo ali pa kakorkoli drugače pomagajo pri ohranjanju vrednot naše skupne domovine, naše Slovenije. Prijavnice se lahko dobijo na spletni strani VSO, direktne informacije pa so na voljo pri predsedniku občinskega odbora VSO Logatec, Jožetu Leskovcu (031-302-850).

Robert Albreht

SREČA, DOBRODELNOST

VADEMECUM BOLJŠEGA POČUTJA

Vsi si želimo biti srečni, nihče ne bi bil rad žalosten, nesrečen, jezen in podobno. To pa uspeva le majhnemu številu ljudi. Razlogov za to je veliko.

Ko je oseba v težkih razmerah, bodisi zaradi bolezni, poškodbe, izgube bližnjega, brezposelnosti, itd., so velikokrat prisotna tudi čustva, kot so bremena, zagrenjenost. Za vse obstaja rešitev, pot iz začaranega kroga, pot v blaginjo. Pot do nje ni lahka, ampak slednja da največje nagrade, ki jih kot ljudje lahko izkusimo, če nam uspe.

Prva stvar, ki jo taka oseba potrebuje, je ideja, namig, usmeritev, življenjska modrost ali nauk, nekaj, kar bo tej osebi razširilo pogled na situacijo in s tem dalo upanje na rešitev problema. Naukov je mnogo, vsak je malo drugačen, a so skoraj vsi koristni, če smo za njih dojemljivi. Eden od takih je na primer: »Odpuščaj, tudi največjim sovražnikom, s tem odpade jeza in tako boš naredil prostor za ljubezen: najprej do sebe, nato do ostalih, zraven pa se hitro pojavi tudi sreča«. Ena od modrosti je tudi slednja: »Ko sprejmemo situacijo takšno, kot je, in se pomirimo z njo, nam le-ta ni več v breme, in rešitev situacije je na dlani.« Še ena zelo koristna: »Življenje postane lepo, ko se nehamo osredotočati na

slabe stvari in pozornost usmerimo na dobre plati okolice in nas samih.«

Ko te informacije pridejo do nas, je ključno, da jih pravilno razumemo, jih ponotranjimo, da nam »klikne« v glavi. Pomembno je spoznanje, da ni vse tako mračno, da lahko tudi mi z lastno voljo naredimo boljši svet zase in posledično tudi za druge. Ponavadi se na tej stopnji zgodi tako imenovani »kvantni skok misli«, ko se s pomočjo določenih informacij iztrgamo iz kroga starega razmišljanja in se nam odpre novo obzorje dojetja vsega okoli nas. Če se to zgodi, je oseba že na dobri poti.

Ko smo enkrat na tej stopnji samospoznanja, je pomembno, da se oseba najprej disciplinira v novem načinu razmišljanja, ki je bolj pozitiven in ustvarjalen, kot je bil prej, in ne dopusti okolici, da jo zatre zaradi nenadne spremembe v novo smer. Upiranje starim navadam in miselnim vzorcem je na tej stopnji ena težjih preizkušenj v procesu prebujanja, in na tej točki je ključno, da oseba vloži veliko energije in se potrudi zdržati. Kmalu za tem oziroma hkrati s tem pa nastopi končni korak, delovanje; to, da se živi po novih načelih. Dejanja so namreč tista, ki človeka res spremenijo in ga navdajo s srečo. Brez novih načinov delovanja je lahko celo učenje za-

man, saj samo brati in pametovati o tem ne da rezultatov, potrebno je pokazati tudi aktivno delovanje v praksi.

Kar mora slediti, je samo red in discipliniranost, da nas stare poti ne zavedejo in vrnejo v preteklost, ki nam je bolj poznana, in pa vera, da nam bo ta pot prinesla pravo srečo. Dobrodelnost je tudi pot do sreče in blagostanja, a je tudi tu past. Poznano nam je dejstvo, da je dobrodelnost dobra, da je nekaj, s čimer lahko nekaj naredimo za boljši svet, a je pomembno, iz česa izhajamo. Če pomagamo ali darujemo v interesu lastnega dobička in razpoznavnosti, ki se vrne po enačbi dam-dobim, iz tega ne bo nič, ker nam je cilj naše okoriščenje in ne dejanska pomoč pomoči potrebnim. Ta enačba prinese rezultat sreče in blaginje le, ko prihaja iz ideje srčne pomoči tistim, ki so je potrebni, pa če je to dobrodelna organizacija, ali pa samo podpiranje ostarele gospe pri hoji čez stopnice. Dobro delo danes, dobro delo jutri in skupaj bomo korak za korakom svet obrnili na bolje.

Sreča je na dosegu naše roke, svetla prihodnost pa za ovinkom, če se le malo potrudimo in pogumno stopamo naprej.

Miha Pečenik

VARUJTE OPRAŠEVALCE IN OKOLJE NE ŠKRO PITE OB CVETENJU!

Nekatere vrste zgodaj cvetočega sadnega drevja v toplejših legah že cvetijo, drugo bo začelo cveteti v prihodnjih tednih. Za zaščito rastlin pred škodljivci in boleznimi se pogosto ni moč izogniti uporabi kemičnih sredstev za varstvo rastlin. Pri tem obstaja nevarnost, da pride do zastrupitve koristnih žuželk. V prvi vrsti so to čebele, poleg njih pa še čmrlji, metulji, divje živeče čebele in druge. Na sredstvih, ki so bolj nevarna za čebele, je na embalaži natisnjen opozorilni znak, na katerega bodite še posebej pozorni in še toliko bolj previdno ravnajte s takim sredstvom.

Uporabnike sredstev za varstvo rastlin opozarjamo, da:

- škropijo v skladu z dobro kmetijsko prakso;
- pred rabo sredstev v trajnih nasadih pokosijo cvetočo podrast;
- pred uporabo natančno preberejo priložena navodila, saj je tako v njih kot na embalaži opozorilo, ali je sredstvo strupeno za čebele – nevarni so zlasti insekticidi;
- sredstva uporabljajo v najmanjših priporočenih odmerkih;
- uporabljajo pripravke, ki so za čebele manj nevarni;
- škropijo v večernih urah, ponoči in v brezvetrju;
- se izogibajo prašiv in raje uporabljajo pripravke oz. iz njih narejeno škropilno brozgo ali granulate;
- pravočasno obvestijo čebelarje o uporabi sredstev, ki so nevarna za čebele.

Foto: Marjan Papež

Ne škropite v cvet!

Poleg tega pa naj uporabniki pri uporabi sredstev ne zanemarijo skrbi za lastno zdravje in uporabljajo zaščitno opremo (rokavice, zaščitna obleka in obutev, pri bolj nevarnih sredstvih tudi maska). Odgovorno naj ravnajo tudi do okolja in ostankov sredstev ne zlivajo v vodotoke. Pred škropljenjem pa naj preverijo delovanje škropilnice, saj je le kakovosten nanos sredstva s tehnično brezhibno napravo jamstvo, da bo raba sredstev za varstvo rastlin učinkovita in s tem tudi smiselna.

Marjan Papež

OBČNI ZBOR ČEBELARSKEGA DRUŠTVA LOGATEC

LANSKA LETINA JE BILA KAR SOLIDNA.

Občni zbor je tudi priložnost za podelitev čebelarških priznanj. Med prejemniki priznanja Antona Janše tretje stopnje sta bila tudi Janez Mihevc in Albin Treven, v družbi predsednika Toneta Žaklja in podpredsednice društva Helene Marinč.

Drugega marca je potekal redni občni zbor Čebelarškega društva Logatec. Uvodoma je predsednik društva Tone Žakelj tako kot prejšnja leta povzel značilnosti lanske čebelarške sezone in dogodke iz društvenega življenja, ki so jo spremljali.

Po sprejemu dnevnega reda so najprej podelili priznanja Antona Janše III. stopnje prizadevnim in zvestim članom društva Janezu Mihevcu, Viktorju Šenu in Albinu Trevenu.

Predsednik je uvodoma povedal, da je letošnji občni zbor prvi v zgodovini društva, ki je bil sklican brez klasične pošte: vabila so bila poslana z e-pošto, kratkimi sporočili (SMS), le nekaj klici na stacionarne telefone in z medsebojnim obveščanjem. Izrazil je zadovoljstvo, da je stikov med člani vse več, da je komunikacija članov s poverjeniki in upravnim odborom vse boljša in da teče v obeh smereh. »Pred leti je bil tok informacij izrazito enostranski, od predsednika k poverjenikom in od njih k članom; člani so se med seboj le slabo obveščali. Sodobne komunikacijske možnosti so resda prispevale k večjemu

pretoku informacij, saj ga precej olajšujejo, vendar ga kljub temu ne bi bilo, ko bi med člani ne bilo želje po medsebojni povezanosti. Le-ta me posebej veseli, saj dokazuje, da je članom mar za društvo,« je poudaril Žakelj.

Lansko leto je vreme spet izdatno krojilo čebelarško sezono, s tem pa tudi

letino. Sicer topel začetek leta v januarju se je nadaljeval v pravo zimo, ki je trajala dolgo v pomlad. Tako je večina zgodnjega drevja in drugih pomembnih rastlin za razvoj čebel, kot so leske, vrbe, odcvetela, še preden so se razvile čebele. »Čebele smo sicer izžimili s sorazmerno malo varoe, pa tudi preživetje je bilo solidno, vendar pa je razvoj zamujal, tako da zgodnejših paš nismo mogli kaj dosti izkoristiti. Nas je pa potem spravilo v dobro voljo poletno medenje, predvsem hoje, ki je krajevno zelo različno medila, tako da lahko lansko letino ocenimo kot nekoliko nadpovprečno,« je povedal Žakelj.

Foto: Marjan Papež

Med lanskimi lokalnimi društvenimi aktivnostmi velja izpostaviti sodelovanje na Gregorjevem sejmu in pa pri akciji tradicionalni slovenski zajtrk, oziroma medeni zajtrk. Poskrbeli smo, da so otroci, njihovi straši in skrbniki prejeli informacije o zdravem prehranjevanju, o pomenu čebelarstva in kmetijstva ter o prednostih hrane, pridelane v bližini bivanja. Otroke v vrtcih je nekaj čebelarjev seznanjalo z našo medonosno čebelo. Logaški čebelarji smo med tudi lani podarili, čeprav so bila za plačilo medu in preostalih štirih sestavin tradicionalnega zajtrka (kruh, maslo, mleko in jabolko) prvič na voljo sredstva, ki jih je zagotovilo Ministrstvo za kmetijstvo in okolje. Zakaj bi ga ne podarili? Nenazadnje letina, hvala Bogu, ni bila slaba!

Foto: Marjan Papež

Občnega zbora se je udeležila dobra polovica članov društva.

Organizirano smo tudi kupili sladkor za krmljenje čebel za zimo ter organizirano zdravili čebele. Posebno poglavje je tako imenovani pašni red, ki žal še vedno iz objektivnih in tudi subjektivnih razlogov še vedno ni dokončan. Še vedno so problem soglasja lastnikov, da na njihovih parcelah dovolijo za čas paše začasno postavitev čebel. Največji zadržek lastnikov zemljišč, kjer so primerna mesta za začasne čebelnjake, je, da bi se soglasjem društvu odpovedali pravici do svoje lastnini. Pa gre zgolj za to, da dovoli, da na primeren kos kake parcele čebelar pripelje na pašo svoje čebele, po paši pa jih odpelje. Lastnikom takih parcel se društvo toplo priporoča za razumevanje.

Aktivnosti, ki presegajo lokalno okolje, pa so udeležba na letnem čebelarstem državnem posvetu in mednarodnem sejmu ApiSlovenija v Celju, na 11. čebelar-

skem prazniku v Lescah in na čebelarstvih igrah v Žirovnici.

Lani smo dobro izkoristili možnosti izobraževanja, ki jih zagotavlja ČZS ob sofinanciranju Evropske unije, saj smo prisluhnili trem predavanjem: januarja nam je o pridelavi in raznoterih možnostih uporabe voska predaval Aleksander Mikuš, v novembru je o biologiji čebel govorila dr. Maja Smodiš Škerl, sredi decembra pa smo od Tanje Magdič slišali o

zakonodaji, ki določa, kako je treba čebelje pridelke in čebelarske izdelke pripraviti za trg.

Vsa srečanja članov ČD Logatec v letu 2013 in tudi tokratni občni zbor so bila v Prešernovi dvorani Narodnega doma. Občinska uprava nam jo je vedno dala na voljo brezplačno, za kar se ji logaški čebelarji prisrčno zahvaljujemo.

Marjan Papež

Predsednik redno in dosledno vsako leto predstavi statistiko članstva logaških čebelarjev v Čebelarstem društvu Logatec (ČD) in Čebelarsti zvezi Slovenije (ČZS).

Leto:	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Št. čl. ČD in ČZS	71	66	73	70	63	66	72
Zgolj člani ČD	18	17	15	17	25	25	19
Skupaj	89	83	88	87	88	91	91

Skupno število članov društva se že leta giblje okrog 90. Vse več članov društva je hkrati tudi članov čebelarske zveze Slovenije. Na novo so se v zvezo vključili Evgen Gantar, Boštjan Jeram, Leopold Kranjc, Janez Leskovec, Janez Pfajfar, Gregor Rupnik, Stanislav Šinkovec, Tomaž Trpin in Lado Urbas. Žal pa smo v lanskem letu tudi dva člana izgubili. Preminula sta Rudi Keršnik in Marjan Lukan.

Elektronsko izpolnjevanje zbirne vloge Neposredna plačila v kmetijstvu za leto 2014

Če še niste oddali zbirne vloge
za »subvencije v kmetijstvu 2014«
vas pozivamo, da se

čim prej prijavite
za elektronsko izpolnjevanje vlog.

Prijavljenim po 20.4.2014
ne bomo mogli zagotoviti oddaje v roku do 6.5.2014!

Prijave: 754-29-33 ali GSM: 041/310-186

KGZS – Zavod LJ, izpostava KSS Logatec, Tržaška cesta 50 A
kmetijski svetovalec Roman Rupnik

GASILCEMSE ZAHVALJUJEMO ZA POMOČ
V ČASU HUDE VREMENSKE UJME*Zahvala*V znak
zahvale bomo
od 21. 3. do 20. 4. 2014za vsako zbrano jabolko zvestobe
v izbranih enotah Lekarne Ljubljana,
to so Cerknica, Logatec, Stari trg pri
Ložu in Nova lekarna Postojna,
namenili 10 centov lokalnim
gasilskim zvezam*
za nakup potrebne
opreme.* Gasilska zveza Cerknica, Gasilska zveza Logatec,
Gasilska zveza Loška dolina, Gasilska zveza Postojna.www.lekarnaljubljana.si

zvesta vašemu zdravju

ZAHVALA

V 94. letu se je tiho poslovila naša draga

ŠTEFANIJA MELE,
Rojena Petrič.

Od nje smo se poslovili v četrtek, 6. 3. 2014, na pokopališču v Cerknici. Za izrečeno sožalje, govor in poslovilne besede predstavnika ZB NOB Logatec g. Šena, podarjeno cvetje in prelepo petje se iskreno zahvaljujemo vsem sodelujočim oz. sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem. Še posebej se za sv. mašo in lep pogrebni obred zahvaljujemo duhovnemu pomočniku mag. Jožefu Krncu iz župnije Cerknica.

*Vsi njeni žalujoči.***ZAHVALA***Roke, ki so ustvarile zvezde,
držijo tvoje srce.*

Ob slovesu

VIDE POPIT
(1931-2014)

iz srca hvala vsem za izrečeno sožalje, tople besede in iskrene tolažbe. Hvala vsem sosedom, prijateljem in sorodnikom za sveče in cvetje. Zahvala osebju Zdravstvenega doma Logatec za vso nudeno pomoč, uslužbencem Komunalnega podjetja Logatec za pogrebno slovesnost ter Društvu upokojencev Logatec za udeležbo in pomoč.

Boglonaj gospodu župniku Simonu Onušiču za lep obred, na katerem smo se vsi skupaj še enkrat pridružili naši dragi mami na njeni zadnji poti.

*Vsi njeni.***ZAHVALA***Ni te več na vrtu ne v hiši,
Nič več glas se tvoj ne sliši .
Če lučko na grobu upihne vihar,
V naših srcih zate ne ugasne
nikdar.*Po 28. letih se je na medvejskem pokopališču atu Štefanu
25. februarja pridružila mama**JELKA MEDVED**
1944-2014

Zahvaljujemo se vsem, ki ste jo spremljali skozi življenje in ji lepšali dneve. Hvala osebju in varovancem v Domu starejših Logatec, ki ste ji bili druga družina v zadnjih letih njenega življenja.

Ob njenem odhodu v drugo življenje smo hvaležni vsem, ki ste nam pomagali z besedo ali dejanjem, da je bilo slovo lažje. Hvala za darovano cvetje in sveče ter zadnje slovo od nje.

Posebno pa bi se zahvalili g. župniku Bogdanu Bercetu za lepo izbrane besede o njenem poslanstvu in za vodenje obredov, ter g. Bošnjaku s sodelavci iz Komunale Logatec za tako lep odnos v vsakem trenutku njenega slovesa.

*Otroci Jelka, Helena in Štefan z družinami,
sestri Ivanka in Olga z družinama ter ostalo sorodstvo.*

TUDI PLANINCE ČAKA ŠE VELIKO DELA

PO ČIŠČENJU GOZDOV SLEDI ČIŠČENJE PLANINSKIH POTI

Foto: Jure Vodnik

Logaški planinci bodo s čiščenjem planinskih poti imeli še veliko dela.

Ravno v teh dneh beremo o zaključnih ocenah škode februarskih vremenskih ujm, predvsem žledu. Kar polovico škode so utrpeli gozdovi, po katerih je speljanih nemalo planinskih poti. Pri odpravljanju posledic in čiščenju pohodniških poti sodelujejo tudi planinska društva. O škodi in odpravljanju le-te sem se pogovarjal s predstavnico Planinskega društva Logatec, Alenko Mrak.

Februarski žled je dodobra opustošil gozdove. Ste že preverili, koliko planinskih oziroma pohodniških poti je neprehodnih?

Naše društvo je skrbnik 360 kilometrov planinskih poti. To so Logaška planinska pot (60 km) in Notranjska planinska pot (300 km). Za vzdrževanje teh poti imamo v društvu osem šolanih markacistov, sodelujemo pa tudi ostali planinci. Zaradi tako velikega obsega še nismo uspeli pregledati vseh poti. Najprej smo morali počakati, da so gozdarji očistili gozdne ceste, kar je zdaj vsaj na Logaškem že narejeno. Na teh cestah bomo morali obnoviti markacije na mestih, kjer so se drevesa podrla in markacije niso več vidne. Odločili smo se, da bomo najprej očistili Logaško planinsko pot, nato pa se bomo posvetili Notranjski.

Kako se boste lotili čiščenja? Je že potekala kakšna 'odstranjevalna'

akcija? Kdo je sodeloval, pomagal? Bodo sledile nove?

Največ dela imamo s potmi, ki so speljane po gozdu kot gozdne steze. Tu po navodilih iz Planinske zveze lahko odstranujemo vejevje in debla do 20 centimetrov debeline. Debelejšim drevesom lahko samo odstranimo vejevje. Delo je zelo zahtevno in zamudno. Drevje leži povprek, veje so prepletene. Za primer naj povem, da smo za 1 km poti porabili 6 ur. Izvedli smo že štiri akcije, na zadnji, v soboto, 29. marca, smo dokončali čiščenje Logaške poti v skupni akciji planincev našega društva. Čaka nas še pregled Notranjske poti in nato čiščenje. Glede na zamudnost tega dela predvidevam, da bomo s čiščenjem končali enkrat jeseni.

Imajo lastniki gozdov posluh za planince?

Z lastniki gozdov zaenkrat nismo imeli problemov, se pa držimo navodil in ne posegamo v večja drevesa.

Koliko akcij imate na leto, brez teh izjemnih zaradi naravnih nesreč, kot je bil letošnji žled? Gre v veliki meri za markiranje poti?

V normalnih okoliščinah izvedemo markacistično akcijo dvakrat letno, spomladi in jeseni. Pregledamo poti, če je potrebno, obnovimo markacije in očistimo poti razraščenege zelenja.

Kaj pa na splošno o planinstvu v Logatcu? Koliko članov ima društvo, na katerih področjih ste aktivni?

V društvu smo lani praznovali 40-letnico obstoja. Trenutno je v Planinskem društvu Logatec 134 članov. Naše glavne aktivnosti so organizacija in izvedba pohodov po gorah Slovenije, pa tudi v tujino se odpravimo. Tu, v Logatcu, je najbolj znan naš štiridnevni pohod Logatec Triglav, ki bo letos že 27. po vrsti. Vsako leto gremo jeseni za štiri dni po otokih Hrvaške. Letno izvedemo nekje med 30 do 40 pohodov.

Jure Vodnik

V ROVTAH SO ŠKODO ŽE SANIRALI

Janez Treven iz Planinskega društva Rovte je na vprašanje v zvezi s škodo na planinskih poteh kratko in jedrnat odgovoril, da so vse planinske poti na območju njihovega društva že sanirane in očiščene. Markacisti so takoj, ko je bilo mogoče, zavzeto poprijeli za delo in škodo sanirali.

BONTONČEK

OTROCI SO SE UČILI ŽIVLJENJA Z OVIRAMI.

Foto: novinarki OŠ Rovte

Renata, ki je vodila delavnico, je otrokom pomagala razumeti slepoto.

Življenje zna biti še kako nepredvidljivo. Preseneti nas z marsičem, nudi veliko lepega, kaj hitro pa ga popolnoma obrne v smer, ki si je ne želimo, in upamo, da se z neprijetnostmi nikoli ne bomo srečali. Ker na OŠ Rovte letos še posebej veliko pozornost namenjamo bontonu, smo se odločili, da naredimo malo drugačen kulturni dan. Naš namen je bil srečati se in spoznati ljudi, ki jim je življenje začrtalo drugačno pot in jim postavilo kar nekaj ovir na poti skozenj.

Z življenjem s preizkušnjami smo se 14. 3. 2014 seznanili kar v živo. Učenci od prvega do petega razreda smo dobili obisk iz Ljubljane. Kar s posebnim kombijem so se pripeljali k nam, pa tudi pripomočke so morali imeti s seboj. Nam popolnoma samoumevno je, da hitro skočimo iz avta, stečemo k vratom in po stopnicah v učilnico. Naši gostje pa so za to porabili precej več časa. Invalidski voziček, bela palica za slepe in spremljevalci so bili potrebni, da so lahko vstopili med nas. Pa še hišnik Franci je moral izdelati klančino, da smo gospo na vozičku lahko pospremili na delavnico. Naši gostje so bili namreč člani društva YHD, kar pomeni društvo za teorijo in kulturo hendikepa. Društvo je nastalo leta 1996. Nastalo je iz potrebe nekaterih hendikepiranih posameznikov, ki si želeli samostojnega življenja, vključenosti v družbo in neodvisnost od drugih. Društvo

šteje že preko sto članov in prav toliko osebnih asistentov. Ti pomagajo osebam, česar same ne zmorejo. Sedež imajo v Ljubljani, delujejo pa po celi Sloveniji. Ker imajo ljudje navadno zmotne predstave in predsodke, so se odločili, da jih seznanijo, da temu ni tako. Delavnice na šolah vodijo kar sami in so tako neposredno vključeni v delo. Viki Vertačnik je vodja projekta Bontonček in tudi sam se s težavo srečuje že od rojstva.

Slep je namreč že celo življenje. Nikoli ni videl, a se kljub temu odlično znajde. Skupaj s kolegico Renato sta vodila eno od delavnic na naši šoli. Renata je oslepela kasneje, slepota je bila posledica nesreče in spremljajoče sladkorne bolezni. Pravi, da se je s slepoto le težko sprijaznila in je za to potrebovala kar pet let. Sedaj se oba z Vikijem trudita, da bi ljudje okoli njiju spoznali, da so hendikepirani prav tako sposobni normalnega življenja, le na malo drugačen način. Oba sta zelo vesela srečanj z mladimi, saj se vanje najbolj spleča vlagati. Oba imata tudi družino, otroke, ki so normalno videči. Društvo je izdalo tudi knjižico Bontonček, prevedena je iz hrvaščine in je v veliko pomoč pri ozaveščanju najmlajših generacij. V ostalih delavnicah sta bili še dve gospe, od njiju je ena slepa in invalidna na vozičku.

Odzivi na delavnicah so bili zelo dobri. Učenci so zelo hitro s člani navezali stike,

jih spraševali o njihovem življenju, se z njimi sproščeno pogovarjali, kajti to so ljudje izjemno odprtih src in prijaznosti. Učenci so se vživeli v vlogo slepih, ko jim je asistentka zavezala oči in so morali doživeti trenutke teme. Povedali so, da so njihovi občutki mešani in da za nekaj trenutkov to ni bilo težko, da pa bi bilo to več časa, pa si ne predstavljajo. Spoznali so tudi pripomočke, kot so bela palica, knjiga za slepe in celo šah lahko igrajo, le prirejen slepoti mora biti. Renata pa najraje kolesari. Tudi to zmore. Kjer je volja, je tudi pot. Viki je v pogovoru dejal, da se med nami počutijo zelo lepo, sprejeto in navdušeni so bili nad našimi učenci. Šolo so zapustili z najlepšimi vtisi. Mnogo več pa smo tisto kratko dopoldne pridobili mi, kot bi morda pri navadnih urah pouka. Spoznali smo, da hendikepiranost ni nič takega, česar bi se morali bati, ogibati ali se celo sramovati. Vse nas greje isto sonce, za vse je naš planet dovolj velik, le objeti ga je treba z roko v roki in predvsem s srcem. Drugačnost nas bogati, odpira oči. Mnogo je namreč med nami takih, ki so kljub odprtim očem in 100% vidu slepi, slepi za sočloveka in za bližnjega. Viki, hvala za čudovito izkušnjo.

Metka Bogataj

PRED ČRNIMI OBZORJI

OBČNI ZBOR DRUŠTVA LOGAŠKIH UPOKOJENCEV

Marčno enakonočje običajno naznaja pomladna razpoloženja, prebujajoče se življenje in prevzema vse z novimi, spodbudnimi in osrečujočimi upanji. Tedaj gre za čas svetlih pričakovanj. Tudi uvodni koncertni nastop ženskega zbora Društva upokojencev in invalidov z zborovodjem Matijem Logarjem je ponujal prijazen pomladni nadih. Pa tudi Franckina muza je hrepenela po obeh, ki jih v obilju razgrinja mlada in sramežljivo cvetoča vesna. Petrova harmonika je pa sploh ubirala utrinek med radoživimi vižami. In tako naprej!

Predsednik Puc je svojo ubesedeno pozdravno kratkost – zborovalcem in visokim gostom – namenil družabnemu nadihu, kakršnemu sicer velja letno zborovanje upokojenk in upokojencev. Pobliskovo so se po predsednikovem poročilu zvrstila razgibana sporočila o delu športnega društva Baron (Marjan Kržič), pevskega društva (Tončka Petkovšek), stanovanjske komisije (Janez Grom), gradbenega odbora (Janez Jerina), programa Starejši za starejše (Marija Modričan), inventurne komisije (Marjan Kržič); izletništva in letovanj se je z nekaj zaskrbljene

preudarnosti lotil Vinko Aleksander. O uspešnih preteklih finančnih (šest tisoč je ostalo za prenos v nov finančni načrt!) in prihodnjih finančnih je poročala računovodja Marija Šen; neoporečnost finančnega poslovanja pa je potrdila nadzornica Ana Petek. Vsa poročila so bila ob dodatnih pojasnilih soglasno potrjena. Ponovno bo Društvu upokojencev predsedoval Vladislav Puc, ponovno bo podpredsednik Janez Čuk; povsem nova pa bo tajnica Dragica Šmid. V upravni odbor je bila izvoljena še deseterica izmed članstva društva. Nadzornemu odboru bo predsedovala Marija Mihelič, častno razsodišče pa bo vodil Štefan Rehberger. Tudi obetaven predsednikov program dela za leto 2014 je naletel na soglasno odobravanje. In primerno spodbudni in občudujoči so bili tudi nagovori župana Berta Menarda, direktorice izolskega Delfina, predstavnice zavarovalnice Grave, predstavnikov prijateljskih društev z Rakeka, z Vrhniko, z Bloške planote in predstavnice Zveze borcev.

Drugačnega vina pa sta zborovalcem natočila Marjan Sedmak, predsednik Mestne zveze upokojencev in Zveze evropskih poslancev, in Anka Tominšek, članica sveta SPIZ.

Prvi je nedvoumno priznal, da premnogim upokojencem grozi revščina, zato naj bi za optimizem ne bilo preveč razlogov. Še posebej zastrašujoč je bil nastop Tominškove. Preprosto in povsem jasno je ugotavljala, da se žepi upokojencev tanjšajo, da se gnotne razmere upokojencev zaradi neusklajevanja pokojnin že daljši čas slabšajo iz leta v leto. In ob vsem ne kaže na bolje, saj število zavarovancev (tistih, ki prispevajo v pokojninsko blagajno) vse bolj upada: ob enem upokojencu je le še 1,36 delavca-zavarovanca. Rešitve ne more biti brez novih zaposlitev, zlasti med mladimi, ki bodo morali sprejemati odgovornost za medgeneracijsko solidarnost. Ha! Zdaj vemo, pa ne le od tega trenutka.

Pred družabno klobaso pa se je Društvo upokojencev s posebnim priznanjem oddolžilo Marjanu Kržiču za dolgoletno nesebično in uspešno vodenje športnega društva Baron, častnemu predsedniku Francu Verbiču, ki se zaradi bolezni ne more udeleževati družbeno upokojencev, pa je občni zbor namenil poseben pozornostni pozdrav.

Marcel Štefančič

SEDEM LET OGNJIČA

Predsednica društva Metka Rupnik na občnem zboru v januarju letos: »V sedmih letih smo se ogromno naučili, precej znamo, toliko si zaupamo, da si lahko zelišča, ki smo jih sami preizkusili, tudi izmenjujemo. Toda novih znanj ni nikoli dovolj, zato vedno radi prisluhnemo predavateljem, ki jih povabimo, da nam povedo, kakšne so njihove izkušnje.« Marinka Istenič je dodala: »Knjige, pa tudi predavanja niso dovolj. Še največ se naučiš, ko greš po travniku, gozdu, ko vidiš rastline v naravi.« Društvo skrbi za izobraževanje članov, ki običajno poteka v mesecih, ko narava počiva. Tako je februarja Sanja Lončar člane društva poučila o tem, da je treba biti previden pri uporabi zdravilnih rastlin (»Niso vse rožice za vse ljudi« je naslovljena predavanja). Na Gregorjevo Logatec 2014 je v torek na povabilo društva Ognjič prišla Meta Vrhunc iz društva Ajda – društvo za biološko-dinamično vrtnarjenje. Na kratko je predstavila zgodovino društva, nato pa spregovorila o pomenu zdrave hrane in biološko dinamičnem vrtnarjenju, kmetovanju: »Dolžni smo bodočim rodovom ohraniti zdravje rastlin, živali in posredno nas, ljudi!«

V aprilu in maju društvo Ognjič pripravlja krajše izobraževanje za nove članice in člane, znanje bodo na njih prenesli tisti, ki so člani Ognjiča že dlje časa. V maju bo tradicionalna izmenjava sadik zdravilnih rastlin, še pred poletjem pa ekskurzija, predvidoma na Kravec, ker je lani zaradi suše odpadla. Seveda bodo člani društva Ognjič vse leto nabirali zdravilne rastline, jih sušili za čaje, naredili

Foto: Brane Pevec

Ob Gregorjevem je na povabilo Ognjiča v Logatcu predavala Metka Vrhunc.

iz njih mazila, naravna čistila, jih pravilno predelane pospravili v kozarčke. Vse zato, da bodo pripravljene na zimo. In potem bo tu november, ko bo čas za izmenjavo viškov zelišč in interno prodajo lastnih izdelkov med člani društva. Decembra pa: čajanka in srečno 2015!

Društvo ima kar nekaj knjig o zdravilnih rastlinah, katere si je moč izposoditi. Na voljo bodo na predavanjih oz. srečanjih. Kmalu pa bomo dejavnosti Društva za zdravilne rastline Ognjič spremljali tudi na svetovnem spletu. Seveda pa se bodo člani še naprej srečevali tako v zaprtih prostorih (predavanja, delavnice) kot v naravi. Ne nazadnje je bistvo delovanje društva skrb za izobraževanje in druženje. Člani društva vabijo tudi vaju bralka in bralec, da se jim pridružita!

Brane Pevec

S SKUPŠČINE ZDRUŽENJA BORCEV ZA VREDNOTE NOB LOGATEC

LETOS PRVIČ PRIZNANJA ZB NOB LOGATEC

Na seji skupščine, ki je bila v petek 7. marca ob štirih popoldne v prostorih Osnovne šole 8 talcev so se najprej z minuto molka poklonili vsem padlim borcem za svobodo, umrlim članom po osvoboditvi in članom, ki so umrli v zadnjem letu dni: Justini Rudolf, Janezu Popitu, Francu Jeraju, Petru Isteniču, Ani Filipič, Julijani Rudolf, Štefaniji Mele in Danici Bem Gala. Sedaj šteje logaško združenje 223 članic in članov (trinajst jih živi v domovih starejših), sicer pa je bilo v letu dni sprejetih 16 novih članov, trije pa so izstopili.

Osnovno poslanstvo Združenja borcev za vrednote NOB je ravno to: ohranjanje vrednot NOB. Potekalo je prek organiziranja lastnih prireditev in z udeležbo na prireditvah, ki so jih organizirali drugi. Med drugimi so člani bili na osmih proslavah drugih prirediteljev, tri so organizirali sami; na trinajstih spominskih slovesnostih, pet so jih organizirali sami, udeležili so se osmih pohodov, štiri so organizirali sami.

Program za letošnje leto je podoben, je pa uresničitev le-tega odvisna od sredstev, ki pa jih bo letos manj. Prioriteta bo proslava 71. obletnice ustanovitve Logaškega partizanskega bataljona, žalna slovesnost ob 70. obletnici pobitih logaških domoljubov, žrtev »črne roke«, aprila meseca in proslava Dan osvoboditve Laz 4. maja. S tradicionalnim že štirinajstim pohodom pa se bodo člani pridružili Prvomajskemu srečanju nad Blekovo vasjo.

Letos so prvič podelili tudi priznanja ZB NOB Logatec. Prejeli so jih Nada Čamer-nik (Pohvala), Antonija Merlak in Ferdinand Malnar (Bronasta plaketa) ter Vesna Jerina (Srebrna plaketa). Srebrna plaketa ZB NOB Slovenije pa je bila lani podeljena Planinskemu društvu Logatec ob 40-letnici njegove ustanovitve za zgledno dolgoletno sodelovanje. Septembra je bila izdana prva edicija našega društva v samostojni državi, in sicer zgibanka ob 70-letnici Logaškega bataljona izpod peresa Branka Rupnika (oblikoval Matjaž Učakar).

Na skupščini so spregovorili o poplavljenih Lazah. Voda je zalila tudi domove treh članov združenja, katerim so prisotni pomagali s prostovoljnimi prispevki. Če želite prebivalcem Laz in Jakovice tudi vi prispevati kak evro, so podatki ob prispevku. Ker je bila skupščina dan pred Mednarodnim dnevom žena je bila ob koncu izrečena tale misel: Najlepše vsakodnevno darilo, ki je povrhu še zastoj, je nasmeh, je lepa in prijazna beseda, je beseda optimizma in spodbude in seveda podarjen skromen cvet.

Brane Pevec

PGD Laze-Jakovica objavlja številko tekočega računa:

PDG Laze-Jakovica, Laze 52
1370 Logatec

Št: računa: SI56 1914 6500 3637 167

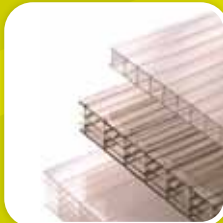
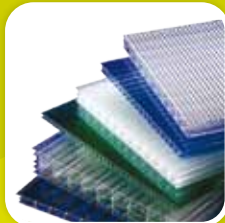
Sklic/referenca: SI00 2014

Namen plačila: Donacija za prizadete v poplavi 2014

Koda namena: CHAR

TERMOTOM

TERMOTOM d.o.o., IOC Zapolje IV/6,
SI-1370 LOGATEC, T +386 1 759 12 10,
F +386 1 759 15, E info@termotom.si,
W www.termotom.si

PLOŠČE NOVE GENERACIJE, KI ODBIJEJO TUDI 50% SONČNE TOPLOTE

**ZAŠČITO PRED TOČO, DEŽJEM, SNEGOM, VROČINO...
VAM NUDIJO PLOŠČE LEXAN.**

- Prodaja Lexan plošč s pripadajočim pritrdilnim materialom.
- Montaža plošč.
- Plošče primerne za rastlinjake in tople grede.
- Prosojne fasade.
- Varnostne steklitve športnih in industrijskih objektov.

**Pokličite za
brezplačen
vzorček**

Lexan^{*}
Film and Sheet

Pooblaščen distributer za Lexan®
polikarbonatne plošče.

* Trademark of SABIC Innovative Plastics IP BV

ZA VARNO OTROŠTVO

VZGOJA V PROMETU TUDI V ŠOLI

Otroci so se preizkusili v vožnji štirikolesnikov.

Vzgoja je prav gotovo eno najbolj zahtevnih opravil in nalog v življenju. Z njo se vsakodnevno spopadajo tako starši kot vzgojitelji. Da je z njo potrebno začeti že zelo zgodaj, ni potrebno posebej poudarjati. Še vedno velja namreč rek, da kar se Janezek nauči, to velik Janez zna. Šole so poleg vseh znanj, ki jih posredujejo otrokom zadolžene tudi za vzgojo. Čeprav ji v sedanjem času nekateri namenjajo vedno manj prostora, pa je vendar za celovito osebnost še kako velikega pomena. Vzgoja v prometu pa še vseeno najde svoje mesto tudi v učnih načrtih, še posebej v prvem triletju šolanja. Ker je promet postal naš zvesti vsakdanji spremljevalec, morajo njegove prednosti in seveda tudi zanke spoznati že najmlajši. Pri tem je najprej pomembna vloga staršev, kasneje pa tudi vzgojiteljev, učiteljev in nekaterih organizacij na ravni države in občin. Občina Logatec in nekateri sponzorji so nam omogočili, da smo lahko izvedli prijeten in predvsem poučen dan tudi v Rovtahn. Na prvi pomladni dan, 21. marca 2014, so nas namreč obiskali predstavniki programa Kolesarček, ki je namenjen prometni vzgoji za najmlajše. Program ima namen, da otroke na neprisiljen način in preko igre pouči, kako se obnašati v prometnem okolju, postati bolj previden in predvsem vester udeleženec v prometu.

Pripravili so nam zanimivo dopoldne. Otroci iz vrta in prvo ter drugošolčki so se zbrali na Kovku., kjer sta že čakala animatorja Rebeka in Gašper in seveda pripravljen poligon. Pripravljene so bili tudi štirikolesniki na nožni pogon, pravo vozišče s prometnimi znaki, semaforjem in prehodi za pešce. Postavitev je bila podobna kot v

pravem voznem okolju. Otroci so se preizkusili tako v vlogi pešcev kot voznikov. Pozornost je bila usmerjena na zelo pozorno slušno in vidno zaznavanje vseh opozoril in pravil, ki veljajo v prometu. Otroci so lahko videli, kako se napake hitro zgodijo predvsem zaradi premajhne pozornosti in površnosti ter predvsem nestrpnosti. Rebeka in Gašper sta vsem otrokom najprej teoretično razložila potek, potem pa je sledil praktični del. Vozniki so si obvezno morali na glavo nadeti čelado, ki je za udeležbo kolesarjev, motoristov in voznikov štirikolesnikov nujno potrebna. Eni so bolj, drugi pa manj spretno prevozili in prehodili prometno površino. Na napake so bili takoj opozorjeni. Občini Logatec in sponzorjem se je treba zahvaliti, da omogočajo take in podobne programe. Denar in čas v to dejavnost ni stran vržen, temveč je zelo pomemben prispevek k varnosti in predvsem k zmanjšanju preštevilnih hudih prometnih nesreč. Prav ti otroci bodo nekoč samostojni udeleženci v cestnem prometu in znanja na tem področju ni nikoli preveč. Združili smo torej prijetno s koristnim, na koncu pa so otroci dobili prave diplome za opravljeno praktično vožnjo. Vse skupaj pa je nagradilo še zelo lepo pravo pomladno, sončno in toplo vreme. Varno in srečno torej.

Metka Bogataj

Rebeka in Gašper sta na poligonu učila otroke pravilnega obnašanja v prometu.

Foto: Metka Bogataj

Foto: Metka Bogataj